Баргдай узилиб кетсам, унутмас мени боғим...

Qishloq HAYOTI

O'zbekiston Respublikasi ijtimoiy-iqtisodiy gazetasi

2005 YIL 10 MAY, SESHANBA

1974 yil 1 yanvardan chiqa boshlagan

№ 60. (6.897). Sotuvda erkin narxda

МДҲнинг Москва саммити

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 7-8 май кунлари Россия Федерациясида бўлиб, МДҲга аъзо мамлакатлар давлат раҳбарларининг норасмий саммитида ҳамда Иккинчи жаҳон урушида фашизм устидан қозонилган ғалабанинг 60 йиллигига бағишланган тадбирларда иштирок этди.

Мамлакатимиз раҳбари сафар олдидан Тошкент аэропортида журналистларга берган интервьюсида МДҲ ҳақида сўз юритар экан, ҳозирги кунда у кўп эътирозларга учраётганига алоҳида эътибор қаратди.

Ҳолбуки, МДҲнинг имкониятлари жуда катта эди ва холисона айтганда, ҳозир ҳам оз эмас. Зотан, уни ташкил этишдан кўзланган асосий мақсад ўзаро фойдали иқтисодий алоқаларни сақлаб қолишдан иборат эди. Аммо МДҲнинг саммитларида, Ўзбекистон Президенти кўп бор таъкидлаганидек, иқтисодиёт эмас, сиёсат кўпроқ устувор бўлиб келди. Шу боис ҳам қабул қилинган қарорларнинг аксарияти қоғозда қолиб кетаверди. Чунки улар аъзо давлатларнинг манфаатларига бирдек мос бўлмагани, иқтисодий фойда бермагани сабабли амалиётга татбиқ этилмади. Дейлик, Эркин савдо зонаси барпо этиш масаласи бир неча йилдан буён муҳокама этилади, лекин Ҳамдўстликка аъзо мамлакатлар халқлари ҳали-ҳануз унинг амалий натижасини кўргани йўқ.

МДҲ раҳбарларининг бу галги учрашувида, асосан, ташкилотни ана шу мураккаб вазиятдан чиқариш масаласи юзасидан фикр алмашилди. Ўзбекистон раҳбари тузилмага сиёсий тус беришга уриниш, обрў орттириш учун баландпарвоз ташаббусларни илгари суриш, натижа бермайдиган таклифлар билан ўзини кўрсатишдан фойда йўқлигини таъкидлади. Буни вақт ҳам кўрсатяпти. Шунинг учун ҳам МДҲ фаолиятини ислоҳ қилишни давом эттириш, такомиллаштириш, аъзо давлатлар ўртасида том маънодаги кенг кўламли ҳамкорликни қарор топтириш бугунги куннинг долзарб вазифаларидан ҳисобланади.

Президентлар Ҳамдўстлик мамлакатларида юз бераётган жараёнларни, қатор халқаро ва минтақавий аҳамиятга молик муаммоларни ҳам муҳокама қилдилар.

Саммитда гуманитар ҳамкорлик тўғрисида декларация қабул қилинди.

Москвадаги Большой театрда саммит қатнашчилари - президентларнинг МДҲ мамлакатларидан келган Иккинчи жаҳон уруши фахрийлари билан учрашуви бўлди. Катта концерт намойиш этилди.

Иккинчи жаҳон урушида фашизм устидан қозонилган ғалабага 60 йил тўлди. Бу уруш инсоният учун жуда қимматга тушгани барчага яхши маълум. Собиқ шўро иттифоқи республикаларидан 27 миллиондан зиёд инсон унинг қурбони бўлган. Тинчлик, озодлик ва тараққиёт учун тўкилган қон ва берилган жонларнинг қадрини бугун ҳамма теран ҳис қилади.

Ўтганлар ёди - азиз. Ўзбекистон раҳбари жанггоҳларда қурбон бўлганлар хотирасини ёд этиш ҳамда омон қайтган, фронт ортида меҳнат қилган инсонларни қадрлаш, бугунги тинч замонда уларнинг ҳурматини жойига қўйиш зарур эканлигини назарда тутиб, 9 майни Хотира ва қадрлаш куни деб эълон қилганини таъкидлаш ўринлидир.

Президент Ислом Каримов мазкур сана ҳақида сўзлар экан, уни нишонлашда барча сиёсий масалаларни четга суриб қўйиш кераклигини алоҳида таъкидлади.

Анвар БОБОЕВ,
ЎзА махсус мухбири.
Тошкент-Москва-Тошкент.

Муқаддас бурч

Юртбошимиз Ислом Каримов ташаббуси билан мамлакатимизда 9 майнинг Хотира ва қадрлаш куни деб эълон қилиниши инсон хотираси ва қадрига нисбатан юксак эътиборнинг ёрқин намойишидир.

Хотира ва қадрлаш куни бу гал Сиҳат-саломатлик йилида нишонланаётгани, Иккинчи жаҳон урушидаги ғалабанинг 60 йиллигига тўғри келганлиги унинг аҳамиятини янада оширади.

Бинобарин, Иккинчи жаҳон урушидаги тарихий ғалабани таъминлашда юртдошларимизнинг ҳам жасорат ва хизматлари беқиёс бўлган. Жангу жадалларда жон олиб жон берган минглаб ўзбек ўғлонлари, фронт ортида тунни тонгга улаб меҳнат қилган, ризқу насибасини ўзгалар билан баҳам кўрган меҳри дарё ватандошларимиз матонати ва фидойиликлари ҳеч қачон унутилмайди.

Иккинчи жаҳон урушида ҳалок бўлганлар хотирасига эҳтиром сифатида чоп этилган, этилаётган китоблар, мамлакатимизнинг турли жойларида ўрнатилган ва ўрнатилаётган ёдгорликлар ҳам бу фикрларни тасдиқлайди. Президентимиз Фармонига кўра Иккинчи жаҳон урушидаги ғалабанинг 60 йиллиги нишонланиши муносабати билан 1941-1945 йиллардаги уруш қатнашчилари ва ногиронларининг мукофотланиши уларга кўрсатилаётган эҳтиромнинг яна бир ёрқин намойишидир.

Энг муҳими, ёшларимиз онгу шуурида ўтганларни хотирлаш, тирикларни қадрлашдек инсоний фазилатлар тобора мустаҳкам муҳрланмоқда. Зеро, азалий тушунчаларда дарж этилганидек, тарихдан сабоқ чиқариб яшаш, дориламон кунлар йўлида қурбон бўлганлар руҳини шод этиб, юрт аҳлининг қадрига етиб, дуосини олган авлод ҳеч кимдан кам бўлмайди.

9 май куни пойтахтимиздаги Хотира майдони янада гавжум бўлди. Бу ерга уруш ва меҳнат фахрийлари, ҳукумат аъзолари, ҳарбийлар, жамоатчилик вакиллари ташриф буюрдилар.

Майдон узра сокин мусиқа садоси таралади. Жанггоҳларда жон берган ватандошларимиз номлари абадиятга муҳрланган «Хотира китоби»нинг зарҳал варақлари Ватаннинг фидойи ўғлонлари қисматидан шаҳодат беради. Мотамсаро Она қиёфасида изтироб ва аламли, айни пайтда улуғвор умид намоён...

Соат 9.45. Майдонга Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов кириб келди.

Давлатимиз раҳбари ҳарбий оркестр садолари остида Мотамсаро она ҳайкали пойига гулчамбар қўйди.

Президентимиз Иккинчи жаҳон урушида жон фидо қилган минглаб юртдошларимиз хотирасига ҳурмат бажо этди.

- Мана шундай улуғ кунда халқимиз ўзининг инсоний бурчини адо этиб, жангу жадалларда ҳалок бўлганлар, шу ёруғ, дориламон кунларга етиб келолмаганлар хотираси олдида бош эгади, - деди Ислом Каримов журналистлар билан суҳбатда. - Шу билан бирга, бугун ҳаёт бўлган, орамизда яшаётган уруш қатнашчиларини ҳар қанча қадрласак арзийди.

Давлатимиз раҳбари Ўзбекистон халқининг Иккинчи жаҳон урушидаги иштироки ҳақида тўхталар экан, қуйидагиларни баён этди:

- Бугун Иккинчи жаҳон урушида фашизм устидан қозонилган ғалабанинг 60 йиллик байрами куни, - деди Президент. - Бу ғалаба жаҳон тарихида, ҳеч шубҳасиз, абадий сақланиб қоладиган улуғ бир сана.

Фашизм балосини даф этиш, жаҳон аҳли орзиқиб кутган ғалабани таъминлашда кўплаб халқлар қатори Ўзбекистон халқи ҳам жуда катта ҳисса қўшган. Иккинчи жаҳон уруши фронтларида 1,5 миллион нафар ватандошимиз иштирок этган. Уруш майдонларида ўз Ватанининг эркинлиги ва озодлиги учун, бугун биз кечираётган осуда ҳаёт учун, мусаффо осмонимиз учун жон берган, қурбон бўлган 450 мингдан зиёд ватандошимиз шулар жумласидандир. Бунча одамнинг қурбон бўлганини ўйлаш, фараз қилиш, кўз ўнгидан ўтказишнинг ўзи изтиробли ҳол.

Бу уруш башарият бошига солган чексиз мусибатлар ҳеч қачон унутилмайди. Уруш майдонлари ва фронт ортида миллионлаб одамлар кўрсатган жасорат ва матонат тарихимизда, халқимиз хотирасида абадул-абад сақланиб қолади.

Бундай буюк воқеани бутун жаҳон жамоатчилиги катта ҳурмат билан эсламоқда. Лекин бу санани нишонлашдан мақсад, аввало, ғалабанинг моҳияти ва аҳамиятини, тинчликнинг қандай буюк неъмат эканини яна бир бор чуқур англаш, одамзодни турли хавф-хатарлардан огоҳ этишдан иборат бўлмоғи лозим. Қолаверса, кишилик тарихида урушнинг бошқа қайтарилмаслиги, бундай даҳшатларни одамзоднинг ҳаётидан бутунлай ўчириб ташлашга даъват этадиган тадбир сифатида қабул қилишимиз керак, деб ўйлайман, деди Юртбошимиз.

Бу санага муносабатда авваламбор одам зотининг тақдири ва қисмати, фашизм устидан қозонилган ғалабага ҳисса қўшган инсонларни улуғлаш, уларнинг номини абадийлаштириш, бирон одамни ҳам эътибордан қолдирмаслик диққат марказимизда туриши ҳам қарз, ҳам фарз бўлиши шарт. Айнан мана шундай эзгу мақсадларни инобатга олиб, халқимиз, жамоатчилигимиз билан маслаҳатлашган ҳолда, биз 1999 йилдан бошлаб 9 майни юртимизда Хотира ва қадрлаш куни сифатида нишонлаб келмоқдамиз. Бугунги кунда бу қароримиз қанчалик ўринли ва тўғри бўлгани, у нақадар чуқур маъно ва мазмун касб этиб бораётганини ҳис этиш қийин эмас.

Хотира ва қадрлаш деганда, биз аввало бу икки тушунчанинг узвий боғлиқ эканини, бугун биз кечираётган эркин ва ёруғ ҳаётни асраб қолиб, Ватан озодлиги йўлида қурбон бўлган фидойи инсонларни эслаш, уларнинг хотирасини абадийлаштириш, хаёлимизда, фикру ёдимизда мангу сақлашни тушунамиз. Шу билан бирга, биз хотира ва қадрлаш деганда, бугун орамизда яшаб келаётган инсонларни қадрлаш, асраб-авайлаш, ҳаётини, оғирини енгил қилиш, қўлимиздан келадиган барча ёрдамимизни улардан аямаслик, уларнинг олдидаги муқаддас бурчимизни адо этишни назарда тутамиз.

Хотирасиз келажак йўқ. Агар миллат ўзининг порлоқ келажагини кўрмоқчи бўлса, унинг хотираси ҳамиша уйғоқ бўлмоғи лозим. Чунки халқ, миллат кечаги ҳаётидан, ўзи босиб ўтган оғир ва машаққатли кунлардан, тарих синовларидан зарур хулоса ва сабоқлар чиқармоғи даркор.

Ўтганларнинг хотираси олдида таъзим бажо келтириш, инсонни тириклик чоғида қадрлаш биз учун ҳам фарз, ҳам қарз бўлмоғи лозим. Бундай қараш эл-юртимизнинг қон-қонига, суяк-суягига сингиб бориши керак. Мана шундай ҳаётий қараш ва ёндашув, айниқса, ҳаётга энди мустақил қадам қўяётган ёшларимиз ҳаётининг узвий қисми бўлиши, барчамиз учун муқаддас қадриятга айланишини истардим, деб таъкидлади Ислом Каримов.

(Давоми 2-бетда)

Мамлакатимизда амалга оширилаётган улкан қурилишлардан бири - Тошгузар-Бойсун-Қумқўрғон темир йўлининг иккинчи босқичи - 59 километрлик Қумқўрғон-Бойсун йўли ишга туширилди.

Шу муносабат билан Шарқ ва Ғарб меъморлик анъаналари асосида янгидан бунёд этилган Бойсун темир йўл вокзалида тантанали маросим бўлиб ўтди. Уни Сурхондарё вилояти ҳокими А.Эшмуродов очди. Маросимда тегишли вазирлик ва идоралар раҳбарлари, ҳокимликлар вакиллари, таниқли фан, адабиёт ва санъат намояндалари, темир йўл қурилишида қатнашган ишчи ва мутахассислар, фахрийлар, оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирок этдилар.

Ўзбекистон Қаҳрамони, халқ шоири Абдулла Орипов, «Ўзбекистон темир йўллари» давлат акциядорлик темир йўл компанияси бошқаруви раиси Очилбой Раматов ва бошқалар сўзга чиқиб, Юртбошимиз ташаббуси билан бунёд этилаётган мазкур темир йўлнинг тарихий аҳамияти, мамлакатимиз иқтисодий-ижтимоий ҳаётида тутадиган муҳим ўрни, бу борадаги истиқбол режалари ҳақида гапирди.

Мамлакатимиз раҳбари ўтган йили Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларига сафари чоғида ушбу йўлнинг стратегик аҳамияти ҳақида батафсил тўхталиб, қурилиш ишларини янада жадаллаштириш юзасидан тегишли топшириқ ва тавсиялар берган эди. Шундан буён ўтган қисқа вақт ичида катта ҳажмдаги бунёдкорлик ишлари амалга оширилди. Хусусан, Бойсун-Қумқўрғон йўналишида йигирма миллиард сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилди - Қумқўрғон, Тангимуш, Бойсун, Дарбанд, Оқработ бекатлари, Оқжар, Пулхоким, Шўроб, Оқназар разъездлари қуриб битказилди. Қумқўрғон ва Бойсун темир йўл вокзаллари фойдаланишга топширилди. Янги йўл қурилишида «Ўзбекистон темир йўллари» компанияси ҳамда бошқа вазирлик ва идораларнинг ўнлаб қурилиш ташкилотлари иштирок этмоқда.

Рельеф жиҳатидан жуда мураккаб тузилишга эга бўлган тоғли ҳудудлар бўйлаб ўтган мазкур йўл мамлакатимизда яхлит ва мустақил темир йўл тизимини яратиш ҳамда жанубий вилоятлар иқтисодини ривожлантиришда, бу ердаги ер ости ва ер усти бойликларини ўзлаштиришда беқиёс аҳамиятга эга. Мазкур темир йўлнинг фойдаланишга топширилиши нафақат конларни ўзлаштириш, хомашёни қайта ишлаш корхоналарига етказишда, балки янги иш ўринлари ташкил этишда ҳам ажойиб имкониятлар очиб беради.

- Қумқўрғон темир йўл бекатининг ўрнида шу вақтга қадар эски бинолар мавжуд эди, - дейди Қарши-Термиз минтақавий темир йўл узели бошлиғининг ўринбосари Отабек Раҳимов. - Тўрт ой давомида бу ердаги эски иморатлар бузилиб, ўрнида замонавий ва кўркам вокзал қад кўтарди.

Тошгузар-Бойсун-Қумқўрғон темир йўли Қарши ва Қумқўрғон оралиғидаги поездлар ҳаракатини 184 километрга қисқартиради. Ушбу йўл Ўзбекистоннинг том маънодаги истиқбол йўлларидан биридир.

Тошгузар-Бойсун-Қумқўрғон темир йўлини ишга тушириш муносабати билан бўлиб ўтган тадбирда Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ш.Мирзиёев иштирок этди.

Аҳад МУҲАММАДИЕВ,
Чори ТЎХТАЕВ,
ЎзА мухбирлари.

Маънавият гултожи

Умрни, тирикликни яшнаб турган гулзорга, заволсиз боғга муқояса этамиз. Чиндан ҳам шундай. Инсон зотига парвардигор томонидан туҳфа этилган энг буюк, энг бебаҳо, энг бетакрор саодат – яшаш бахти.

Лекин, афсуски, умр ўткинчи, тириклик бебаҳо. "Бу гулшан ичра йўқ бақо гулига сабот", дейди ҳазрат Алишер Навоий. Аммо...

НИГОҲ

Бақо гули мангу безавол яшнаб турадиган бир гулшан борки, унга на асрлар довули, на-да тўфон ва қасирғалар кор қила олмайди. Бу хотира гулшани. "Узилган бир киприк ҳам абад йўқолмас" унинг бағрида. "Баргдай узилиб кетсам, унутмас мени боғим", дея ишонч ва қониқиш билан куйлаган шоир айнан ана шу ўлмас ва сўнмас гулшанни назарда тутган бўлса ажаб эмас. Дарвоқе...

Бошқа элу элатларни ҳеч бир камситмаган ҳолда ўзбек халқининг хотира деб аталмиш қадриятга алоҳида меҳру муҳаббатини, эътиқоду садоқатини ғурур ила эътироф этсак арзийди. Зеро, биз учун хотира – бу, энг аввало, жону жигаримизга пайванд ота-она, бобо-момо, хуллас, авлоду аждодларимиз, яъни кўҳна шажарамизга бўлган чексиз эҳтиромимиз, ғуруримизни ифодаловчи, қалбимизга таскин ҳамда ҳаёт абадийлигидан қаноатланиш ҳис-туйғусини сингдирадиган тушунчадир. Яна бир жиҳати, табиатига кўра жамоавийлик руҳида шаклланиб, тарбияланиб, элу халқ фикри-назарини ҳамма нарсадан устун қўйишга ўрганган миллатимиз учун юрт кечмиши, бугуни ва эртасига, айниқса, тарихи, маънавиятига дахлдор бўлган бу қадрият нақадар сарбаланд тутилади, нечоғлик улуғланади. Айниқса... Истиқлол туфайли хотирамиз гулшани янгидан яшнади. Хору хаслардан, ёлғону сохтагарчиликлардан халос бўлди. Унинг ниҳоллари, осмонга елка тираган теран томирли дарахтлари такрор барг ёзди.

(Давоми 2-бетда)

АРМОН

"Қайтиб келаман, эна..."

Қирмиз момо 50 йил йўлга тикилди. Ўғлидан дарак йўқ. Йиғлай-йиғлай кўз ёши битди. Йўлга термилади: "Улим, Нуринжон омонмикан? Қачон келар экан? Болам, болажоним... Сени ўлгунимча бир кўрармиканман?!."

Қирмизой 36 ёшда эди. Уруш олови ловулларди. Ким урушга жўнар, кимдан қора хат келар, ким яримжон бўлиб қайтар... Эшикма-эшик қайғу изғийди. Азоб кезади. Аза оралайди...

Ўғли Ҳамид урушга кетган Қирмизой эртаю кеч худодан сўрайди:

– Улим эсон-омон қайтсиней, художон! Нима кўрди болам? Отинг ўчсин, уруш! Гулдайгина улим-а, гулдайгина болам-а...

(Давоми 2-бетда)

Тинчликдан ўзга саодат йўқ

Пойтахтимиздаги Хотира майдонида турган одам ўзини азиз инсонлар зиёратгоҳига келгандай ҳис қилади. Сирли бир сукут оғушида ўйга чўмади. Мотамсаро она қошида дилда бир оғриқ билан бош эгади. Хотира китоблари – темир лавҳлардан эса қанчалаб инсонларнинг нигоҳи термулиб тургандай, уларнинг руҳи кезиб юргандай бўлади.

ПУБЛИЦИСТИКА

Ўзбекистонликлар ўзларининг урушга нисбатан чексиз нафратини ҳамда Тинчликни беҳад қадрлашларини ана шу тариқа намоён этишди, яъниким Мустақиллик майдони ёнида Хотира майдони барпо этилди. Бевосита юрт раҳбари ташаббуси билан бунёд бўлган бу улуғ ва қутлуғ маскан келажак авлодларга тинчлик ва осойишталикдан ўзга саодат йўқлиги борасида мукаммал сабоқ берувчи тарбия ўчоғи ҳамдир.

Ёмонликнинг илдизи юракнинг энг чуқур қаърига бориб тақалади. Ёмонлик шунинг учун ҳам ҳеч кимнинг эсидан чиқмайди. Бир йил, ўн йил, юз йил ўтмайдими, бошига энг қаро кун солган, умумбашарий дардга айланган Иккинчи жаҳон уруши фожиасини, хотирасини ер юзидан ҳеч нарса супириб-сидириб ташлай олмайди. Уруш қатнашчиларининг сафи тобора қисқариб бораяпти, бироқ улар юрагидаги уруш даҳшатларини ўзлари билан олиб кетаётган бўлсалар-да, тарихнинг гувоҳ сифатида очилган тирик саҳифалари ҳамиша бизга тинчлик қадри, уруш мусибати ҳақида ҳикоя қилиб тураверади. Архивларда ҳам очилмаган қанчалаб ҳужжатлар бор, даҳшатни муҳрлаган нечалаб кинофильмлар мавжуд... Очиғи, фашизм билан бўлган жанглардаги мудҳишлик бутун Ер шаридаги мусибатларнинг барчасини босиб кетиши, тарозининг бир палласи қайғу-дард сари оғиши табиий.

Тасаввур қилиш қийин эмас, албатта – ўтган асрнинг энг катта жинояти ҳамда энг улкан жасорати тўқнаш келган урушнинг зимистонли кунлари башарият тарихини мутлоқ бошқа йўлга буриб юборди.

(Давоми 4-бетда)

СОҒИНЧ

Деновлик Ҳайдар ака Хушматов жуда дилкаш киши. Айниқса, таниқли санъаткор Отажон Худойшукуровдан сўз очсангиз, бу ҳофиз ҳақида у қўшиққа берилгандай тўлиб-тошиб сўзлайди.

Ҳайдар ака унинг санъатига болалигидан меҳр қўйган. Йиллар ўтиб, унинг ҳофиз хонишларига шайдолиги янада ортаверди.

Учинчи дарё шайдоси

Отажон Худойшукуров уларнинг қишлоғига концерт беришга келганини эслайди у. Тумонат одам, афтидан қўшни хўжаликлардан ҳам мухлислар қуйилиб келишган. Хўжаликда бош зироатчи бўлиб ишлайдиган Ҳайдар аканинг қувончи чексиз. Балки мухлисларнинг ҳар бири "Энг кўп қувонгани мен бўлдим", деб ўйлашган бўлса, ажабмас. ...

(Давоми 4-бетда)

Кафолатланган моддий замин

Ҳар қандай ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларнинг тугал мақсади фуқаролар турмуш даражасини янада фаровонлаштиришдан иборатдир.

ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ

Мустақиллик йилларида ҳукуматимиз томонидан аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш, уларнинг турмуш даражасини янада ошириш, кам таъминланган оилаларга, айниқса, кексаларга мурувват кўрсатиш каби азалий анъаналарнинг давом эттирилаётганлиги ҳамда фуқароларимизнинг кексалик даврини гаштли ва сермазмун ўтказишига имконият яратилиши бунинг яна бир бор исботи бўла олади.

Маълумки, Ўзбекистон Республикасининг "Фуқароларнинг жамғариб бориладиган пенсия таъминоти тўғрисида"ги Қонунига мувофиқ жорий йилнинг 1 январидан бошлаб мамлакатимизда фуқароларнинг амалдаги Давлат пенсия таъминотига қўшимча равишда янги жамғариб бориладиган пенсия таъминоти жорий этилди. Қонуннинг асосий мақсади давлат пенсиясини олиш ҳуқуқига эга бўлган фуқароларни моддий жиҳатдан янада қўллаб-қувватлашга қаратилган. Унинг татбиқ этилиши муносабати билан амалдаги пенсия таъминотида ислоҳотлар амалга оширилмоқда. Энди фуқароларикки манбадан, яъни ҳозирги кунда амалдаги давлат пенсияси ва бюджетга ажратмалар ҳисобидан шаклланган жамғариб бориладиган пенсияни олишлари мумкин.

Қонун талабларига кўра, 2005 йилнинг 1 январидан бошлаб хўжалик субъектларида меҳнат шартномаси асосида ишлаб даромад солиғи тўлаётган шахслар тизимда мажбурий асосда иштирок этмоқдалар.

(Давоми 2-бетда)

УзРТСБ Биржевые котировки сум/кг | БЕНЗИН (76) 389,6 ▼ - 5,6 | БЕНЗИН (91) 456,4 ▲ + 9,7 | ДИЗ.ТОПЛИВО 279,3 ▼ - 4,2 | МАЗУТ 78,1 ▲ + 1,8 | СЖ.ГАЗ 205,8 ▼ - 2,8 | МАСЛО ХЛОПК. 812,1 ▼ - 1,2 | САХАР 566,5 ▼ - 28,3 | МУКА выс.сорт 280,0 ▼ - 0,1

Муқаддас бурч

(Боши 1-бетда)

Юртимизни, фарзандларимизни, миллий қадриятларимизни доимо эъзозлашимиз, Ватанимиздаги тинчлик ва барқарорликнинг қадрига етишимиз, уларни янада мустаҳкамлашимиз керак. Халқимиз, айниқса, ёшларимиз ўзлигини англаб борган сари уларнинг онгида «Биз киммиз, кимларнинг авлодимиз, кимлар билан фахрланамиз?», деган таҳлилий ёндашув чуқурлашиб бормоғи зарур.

Ёшларимиз, заминимизда яшаётган ҳар бир фуқаро қалбида шу юрт, шу халқ билан фахрланиш, унинг келажаги, фаровонлиги йўлида қайғуриш ҳислари чуқур илдиз отмоғи лозим. Фарзандларимиз биздан кўра билимли, доно ва албатта бахтли бўлишлари керак. Улар бугун шиддат билан ривожланиб бораётган ахборот технологиялари имкониятларидан бемалол фойдалана оладиган, ғурури баланд, ҳеч кимдан кам бўлмайдиган авлод бўлиб етишишлари зарур.

Ёшларимизни миллий қадриятларга садоқат руҳида тарбиялаш билан бирга уларга замонавий тараққиёт эришаётган ютуқлардан ҳам баҳраманд бўлишларида кўмаклашмоғимиз лозим, деб таъкидлади Юртбошимиз. Айни чоқда, фарзандларимиз халқимизнинг бой тарихини, миллий урф-одатларини, бугун эришаётган ютуқларимизни, шунингдек, адабиёт ва санъатимизни, фан ва маданиятимизни жаҳон узра кенг тарғиб этишда ҳам фаол бўлмоқлари даркор. Бунда замонавий ахборот технологиялари, хусусан, Интернет имкониятларидан самарали фойдаланиш лозим. Зеро, ҳар қандай миллатнинг, халқнинг фарзанди шу миллат ва шу халқни улуғлаши, шу йўлда фидойи бўлмоғи керак.

Кексаларга ҳурмат, меҳр-мурувват кўрсатиш хусусида гапирар экан, Юртбошимиз қуйидагиларни таъкидлади. Қадрлаш, ёрдам-кўмак ҳақида сўз борар экан, бир рақамни келтиришни ўринли, деб биламан. Давлатимиз томонидан уруш қатнашчилари ва фронт ортида меҳнат қилганларга, урушда ҳалок бўлганларнинг оилаларига фақат ёрдам тариқасида, яъни пенсия ва нафақалардан ташқари ҳар йили тахминан 20 миллиард сўм миқдорида ижтимоий ёрдам кўрсатилмоқда. Бундай ёрдам аввало бепул медицина хизмати, санатория ва курортларда даволаниш, протез-ортопедия жиҳозлари, ногиронлар аравачалари ва бошқа тегишли воситалар билан таъминлашга, жамоат транспортида бепул юриш, коммунал хизматлар бўйича компенсациялар беришга қаратилган.

Минг афсуски, уруш қатнашчиларининг сони йилдан-йилга камайиб бормоқда. Халқимизда «инсон ғанимат» деган ҳикматли бир гап бор. Дарҳақиқат, биз учун барча ота-боболаримиз, фахрийларимизнинг ҳаёти ғанимат. Уларнинг умрини узайтириш, ҳар томонлама мазмунли ҳаёт кечириши учун ҳисса қўшиш, бундай эзгу ишларни амалга ошириш, айниқса, «Сиҳат-саломатлик йили» деб эълон қилинган жорий йилда барчамизнинг бурчимизга айланишини истардим, деб таъкидлади Ислом Каримов.

Бу муқаддас майдон, наинки Хотира ва қадрлаш куни, балки йил бўйи зиёратчилар билан гавжум бўлади. Бинобарин, кишилар бу ерга шунчаки томоша ёхуд сайр учун келмайдилар, ўтганларни ёд этадилар. Бу туйғу бугунги тинч ва осойишта ҳаётни қадрлашга даъват этади. Ушбу майдонга келган ҳар бир инсон қалбида шу табаррук юрт барчамизники, уни ҳар қандай бало-қазолардан сақламоқ, кўз қорачиғидек асраб-авайламоқ ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиздир, деган эзгу туйғу жўш уради.

Шу куни Мотамсаро она ҳайкали пойи анвойи гулларга бурканди. Юрт озодлиги ва равнақи учун жон фидо қилган ватандошларимиз хотирасига ҳурмат бажо этиш учун келган зиёратчиларнинг қадами кечга қадар узилмади.

Хотира ва қадрлаш куни, Иккинчи жаҳон урушидаги ғалабанинг 60 йиллиги бутун мамлакатимиз бўйлаб кенг нишонланди.

* * *

Президент Ислом Каримов шу куни пойтахтимизнинг Мустақиллик майдони ва унга туташ ҳудудларда амалга оширилган қурилиш ва ободонлаштириш ишлари, барпо этилган янги кўчалар, хиёбонлар билан танишди.

Норали ОЧИЛОВ,
ЎзА шарҳловчиси.

ЎЗБЕКИСТОН – КОРЕЯ:

Истиқболли ҳамкорлик

Бугун мамлакатимизга Корея Республикаси президенти Но Му Хённинг давлат ташрифи бошланади. Бу ташриф, шубҳасиз, икки давлат ўртасидаги кенг қамровли ҳамкорликни янада юқори поғонага кўтаришда муҳим босқич бўлади.

Ўзаро манфаатли бу ҳамкорликка дастлаб 1992 йилда асос солинган эди. Жанубий Корея Ўзбекистон мустақиллигини биринчилар қаторида тан олди ва икки ўртада дипломатик алоқа ўрнатилди. Дастлаб асосий эътибор иқтисодий ҳамкорликка қаратилди. Тез орада Жанубий Корея Ўзбекистоннинг энг йирик, иқтисодий ҳамкорларидан бирига айланди.

Ҳозир мамлакатимизда шериклик асосида ташкил этилган ўнлаб корхоналар фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг орасида "ЎзДЭУавто"нинг Асакадаги автомобил корхонасини ҳамда "Кабул текстайлз" компанияси томонидан ташкил этилган бир неча йирик тўқимачилик корхоналарини алоҳида таъкидлаб ўтиш зарур. Бу корхоналар мамлакатимизнинг экспорт қувватини ошириш ва иқтисодини юксалтиришга салмоқли ҳисса қўшмоқдалар. Чунки Тошкентда ва вилоятларда икки давлат ҳамкорлигида ташкил этилган қўшма корхоналарда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот асосан четга сотилмоқда.

Асакадаги автокорхона ҳақида алоҳида тўхталиб ўтишга тўғри келади. Ёш мустақил мамлакатда автомобилсозлик саноатига асос солинганлиги катта воқеа бўлди. Бугунги кунда Ўзбекистон автомобил ишлаб чиқарадиган дунёдаги 28 та давлатдан бири. Корхона қисқа вақтда 250 минг дона енгил автомашина ишлаб чиқарди. Шунинг 51 минг донаси хорижга экспорт қилинди. Корхона фаолиятининг имкониятларини кенгайтириш мақсадида ўттизга яқин ёрдамчи цехлар ва бошқа ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилди. Натижада автомобилсозлик билан боғлиқ янги ишлаб чиқариш тармоғи вужудга келтирилди. Автокорхона комплексининг ҳар қандай буюртмаси энди шу тармоқнинг ўзида бажарилади. Минглаб янги ишчи ўринлари ташкил этилганини айтмайсизми. Корхонанинг шарофати туфайли Асака шаҳрининг қиёфаси бутунлай ўзгариб кетди. Бугунги кунда автокорхона мамлакатимизнинг фахри бўлиб қолди. Мамлакатимиз аҳолиси Корея Республикаси билан Ўзбекистон Республикаси ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик бераётган самаралардан мамнун.

Бизнинг бошқа соҳалардаги ҳамкорлигимиз ҳам изчил ривожланиб бормоқда. Жумладан, Жанубий Корея ҳукумати Иқтисодий тараққиёт ва ҳамкорлик фонди орқали Ўзбекистонга узоқ муддатли имтиёзли кредит ажратди. Бу маблағ телекоммуникация тармоқларини ривожлантиришга йўналтирилади. Рақамли алоқа линиялари ҳамда узатиш тизимлари бўйича қурилиш-монтаж ва жиҳозлаш ишлари асосан Андижон ҳамда Фарғона вилоятларининг шаҳарларида бажарилади.

Жанубий Корея билан Ўзбекистон ўртасидаги ҳамкорлик таълим соҳасида ҳам ривожланиб бормоқда. Ҳозиргача 200 нафар ўқитувчи, талаба ва мутахассис ҳамкор мамлакатда таълим олиб, малака ошириб қайтди. Ҳамкоримиз ўқув қуроллари ва техник ускуналар билан ҳам ёрдам бериб турибди. Жумладан, бундай ёрдам Фарғона шаҳридаги жаҳон тиллари гимназиясига кўрсатилди. Умуман, таълим соҳасидаги ҳамкорликда бу каби мисоллар кўп.

Икки давлат ўртасидаги алоқалар қамрови кенгайиб, муносабатлар мустаҳкамланиб бораётганлигида Ислом Каримов билан Но Му Хённинг хизматлари катта, албатта. Ўзбекистон раҳбари каби Корея Республикаси президенти ҳам муносиб ҳамкор танлашда, умуман, ташқи сиёсатда изчил ва қатъиятли йўл тутаётган давлат арбобидир.

Президент Но Му Хён Корея Республикасининг шимолий-шарқий Осиёда тутган ўрни ва аҳамиятини мустаҳкамлашга катта эътибор бермоқда. Минтақада тинчлик ва барқарорликни таъминлаш, шимол билан муносабатларни мўътадиллаштириш тарафдори. Ташқи сиёсатда фақат иқтисодий алоқалар билан чегараланиб қолмасдан, кўптомонлама ҳамкорликни кенгайтиришга ва ривожлантиришга интилиб келмоқда.

Жаноб Но Му Хённинг фикрича, онгни ва маданиятни ўстирмасдан туриб, жамиятни ривожлантириб бўлмайди. Ҳозир Корея Республикасини ғалабалар ҳамда мағлубиятларда чиниққан тўғри ва виждонли инсон бошқаряпти.

Иброҳим НОРМАТОВ,
сиёсий шарҳловчи.

"Қайтиб келаман, эна..."

(Боши 1-бетда)

Эшик тақиллади. Ёмон тақиллади. Худди момақалдироқдай. Ҳовли титради.

– Ўғлингиз Нурмуҳаммад Холиқовни урушга олиб кетамиз. Приказ бор. Мана...

Қирмизойни қўрқув қоплади. "Юрагингизни суғуриб, олиб кетамиз..." Шундай эшитди. Тиззалари қалтиради, вужуди музлади, юраги кўксидан отилиб чиққудай гупурлайди. Тиллари қотган. Кўзларидан ёш қуйилади.

– Нурин... Нурин-ж-он... Ну-рин-жо-ним... 16 га ҳ-а-м кир-ган жўқ-ку?! Бо-лам-ди бермай-ма-н, жўқ-жўқ...

– Жиламанг, эна. Немисларни қириб ташлайман. Қайтиб келаман, эна...

– Сен урушни билмайсан, болам. Бир йил бўлди Ҳамид акангдан ҳам хат йўқ, болажоним. Шердай-шердай йигитларнинг бошига етди бу уруш, болам...

Қирмизой Нурмуҳаммаднинг жуссаси кичкинагина, оғзидан она сути кетмаган, кўзлари кулиб турган соддагина, лекин ғайрати тошган боласини бағрига қаттиқ босди. Юзларидан ўпар, кўзларига юзини босар, тўймай тикилар, яна маҳкам қучар, ўғлини урушга бергиси келмасди...

Нурмуҳаммад машина томон юрди. Қирмизойнинг қўллари ўғлининг чопони узра сидирилиб, ерга тушди. Кўзлари ўғли ортидан сўнгсиз зор ила қараб қолди.

Ҳар бир ой, йил даҳшатли олов ичра ўтди. Уруш тугади. Нурмуҳаммад йўқ. Қайтганлардан нафасини ичига ютиб сўради:

– Нуринжонимни кўрмадингизми?

– Йўқ, кўрмадим...

"Кўрмадим..." юраги ҳоврига тортди. Жим қолди. Пешонасидаги рўмолни пастроққа тортди. Жони ҳилвираб, ич-ичидан ингради. Уйга келиб, қайнонаси бағрига ўзини отди. Йиғлайверди-йиғлайверди.

На бир "қора хат", на бир "кўрдим" деган сўз. На бир белги, на бир дарак. Ҳеч бир нишона йўқ. "Мен қайтиб келаман, эна..." деган эди-ку... "Қаерда қолдинг, болам?! Қаерда қолдинг, жоним қўзим?.."

Қирмизойнинг сочи оқарди, юзларида ажин, кўзлари киртайди. Дунёни унутди. Дунё бу – йўл. Бу йўлдан ҳали ўғли Нуринжон келади... келади...

Олтмиш ёшида бир ҳовуч бўлиб қолди. Ҳамон йўлга термулади. "Қора хат" келмади-ку. Ўлганини ҳеч ким кўрмади. Болам тирик, келади. Ку-у-ли-б кириб келади". Кўзлари ғарққа ёшланади.

Қирмиз момо урушдан неча жойидан ўқ еб қайтган Ҳамиджонни уйлантирди. Неваралар кўрди. Барибир, жони билан йўлга тикилади: "Нуринжоним ҳам келсай-ди-и..."

Дастурхон бошида оила жам.

– Қани, неваражонларим, бир дуо қилинглар "Нурин акам келсин", деб дуо қилинглар.

Ҳамманинг қўли дуода. Лекин ҳамон Нуринжон йўқ. Дунё ҳувиллайди. Қирмиз момо юрагида қайғу увиллайди. Қирмиз момо 86 ёшида ётиб қолди. Ўлими олдидан кўзлари жовдираб, юраги ёниб, юзида икки томчи ёш, тиллари зўрға қимирлади:

– Нурин-жо-ним... Нурин-жо-ним... келмадима?..

Момо жон берди. Келини кўзини ёпди. Йўқ, бу кўз очиқ қолди. Йўлга термулганча, очиқ қолди. Чунки ўғли келмади. Урушда... уруш оловида қолиб кетди.

Хаёлимда Қирмиз момо ҳамон йўлга тикилади. "Улим келади... Қайтиб келади..."

Менгнор ОЛЛОМУРОДОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

Кафолатланган моддий замин

(Боши 1-бетда)

Юридик шахс мақомига эга бўлмаган ҳолда фаолият кўрсатаётган тадбиркорлар, деҳқон хўжаликларининг аъзолари, уй бекалари, вақтинча ишламаётган кишиларнинг жамғариб бориладиган пенсия тизимида иштироки ихтиёрийлик асосида амалга оширилмоқда. Фуқароларнинг мазкур тизимдаги иштироки уларнинг мажбурий ёки ихтиёрий пенсия бадалларини тўлаб боришларини тақозо этади. Мажбурий пенсия бадалларига иш берувчининг ҳар бир ходим учун 2005 йил январ ойидан бошлаб ой давомида олган даромадларидан бюджетга тўлайдиган мажбурий тўлови ҳисобидан 1%ни ходимнинг Халқ банкида очилган шахсий ҳисобварақларига бюджет тўловлари билан бир вақтда ўтказиб бериладиган маблағлари киради. Мажбурий пенсия бадалларининг миқдори ҳар йили Вазирлар Маҳкамаси томонидан навбатдаги йилга мўлжалланган Давлат бюджетини шакллантириш вақтида кўриб чиқилади. Бунда фуқаро ўз ҳисобидан ҳеч қандай қўшимча бадал тўламайди, аксинча улардан қонун доирасида ҳисобланган даромад солиғи ҳисобидан ҳар бир шахс номига Халқ банкида очилган ҳисобварағига иштирокчи давлат пенсиясини олиш ҳуқуқига эга бўладиган даврга қадар пенсия бадаллари мунтазам равишда ўтказиб борилади. Бу билан ҳукуматимиз ҳар бир ишловчи фуқарога давлат бюджети ҳисобига мажбурий ўтказиб бориладиган даромад солиғи, яъни Давлат бюджети ҳисобидан уларнинг келажакдаги фаровон ҳаётларини таъминлаш учун замин яратишга ёрдам беради.

Тизимнинг ихтиёрий иштирокчилари эса хоҳлаган вақтда ва чекланмаган миқдорда маблағларни ўзлари яшайдиган ҳудудда фаолият юритаётган Халқ банки филиалларида ҳисоб варақларини очиб, унда ўз маблағларини йиғиб борадилар.

Фуқароларга Халқ банки филиалларида очиладиган шахсий ҳисобварақлари паспорт тизимига мувофиқ аниқланадиган идентификация рақами – шахсий коди асосида бир умрга очилади ва фуқаронинг иш ёки яшаш жойи ёхуд паспортидаги маълумотлар ўзгарган тақдирда ҳам унинг ҳисобварағи рақами ўзгармайди, яъни тизим иштирокчисидан янги ҳисобварақ очиш ёки пенсия дафтарчасини алмаштиришга ҳожат қолмайди.

Шу ўринда фуқароларимизда мазкур тизим пенсия ёшида ҳозирда меҳнат фаолиятини давом эттираётган фуқароларга ҳам тааллуқлими, деган савол туғилиши табиий, албатта. Жамғариб бориладиган пенсия таъминоти тўғрисидаги қонуннинг 6-моддасида меҳнат фаолиятини меҳнат шартномаси асосида амалга оширувчи шахсларнинг барчаси жамғариб бориладиган пенсия тизимида иштирок этиши мажбурийлиги кўрсатиб ўтилган. Демак, бу пенсия ёшида ҳозирда меҳнат фаолиятини давом эттираётган фуқароларга ҳам таалуқлидир, яъни улар тизимнинг мажбурий иштирокчилари ҳисобланишади. Аммо пенсия ёшида меҳнат қилаётган фуқаролар ўтказилган маблағларни хоҳлаган пайтда олиш ҳуқуқига эгадирлар. Ўз навбатида жамғариб бориладиган мажбурий пенсия бадаллари, уларга ҳисобланган фоизлар солиққа тортилмаслиги, уларнинг сақланиши ҳамда тўловларнинг ўз вақтида берилиши давлат томонидан кафолатланган.

Жамғариб бориладиган пенсия маблағлари бу – фуқаронинг шахсий мулки ҳисобланиб, агарда фуқаро вафот этса, унинг ҳисобварағидаги мужассамлашган маблағ қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда меросга ўтади ва Халқ банки томонидан маблағларни меросхўрга бир йўла тўла ҳажмда берилиши амалга оширилади. Фуқаро шахсий жамғариб бориладиган пенсия ҳисобварағидаги жамғармаларини қонун ҳужжатларига мувофиқ олдиндан васият қилиб қолдириш имкониятига эга. Агар фуқаро Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан ташқарига доимий яшаш учун чиқиб кетаётганлиги ҳақида тегишли хужжатларни тақдим этса, унинг маблағлари бир йўла тўла ҳажмда тўхтовсиз берилиши қонунда ўз аксини топган.

Жамғариб бориладиган пенсия тизими иштирокчиларининг ҳуқуқлари тўғрисида қуйидагиларни таъкидлаб ўтиш лозим. Ҳар бир иштирокчи шахсий жамғариб бориладиган пенсия ҳисобварағидан тўловларини албатта давлат пенсиясини олиш ҳуқуқига эга бўлганларидан кейин олиш, ҳисобварағидаги жамғармаларнинг ҳолати, унга ҳисобланган фоизлар тўғрисидаги маълумотлардан Халқ банки филиалига мурожаат этиб исталган вақтда хабардор бўлиш, ўз ҳисобварағидаги маълумотларга, жумладан ўтказилган бадаллар суммасига рози бўлмаган тақдирда ариза билан иш берувчига, Халқ банкига ёки судга мурожаат қилиш ҳуқуқларига эга. Қўшимча равишда Халқ банки ҳар йил якуни бўйича кейинги йилнинг биринчи чораги давомида ҳар бир иштирокчининг яшаш жойи, унинг номига йиғилган маблағлар бўйича маълумотни почта хизмати орқали юборилишини мажбурий тарзда амалга оширади. Ҳозирда Банк муассасалари томонидан ушбу йўналишда барча қулайликлар тизим иштирокчилари учун яратилган.

Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш лозимки, тизим иштирокчилари номига йиғилган маблағлар ҳаракатсиз ётмайди, чунки Халқ банки Молия Вазирлиги ва Марказий Банк билан келишилган ҳолда жамғариб бориладиган пенсия тизимида шаклланган маблағларни кўпайтириш ҳамда уларни пул қадрсизланишидан ҳимоя этиш мақсадида мужассамланган маблағлардан Республика иқтисодиётини ривожлантиришга қаратилган инвестицияларга, Давлат қимматли қоғозларига ва кредит ресурслари сифатида бошқа молия ташкилотлари, банклар орқали ишлаб чиқаришга йўналтиради. Олинган даромад ҳисобига шахсий жамғариб бориладиган пенсия ҳисобварақларидаги маблағларга пул қадрсизланишига нисбатан юқори суръатлардаги фоиз ставкалари бўйича даромадлар қўшиб борилади. Фоиз ставкаси пенсия тизими маблағларини жойлаштиришдан олган даромад ҳисобидан Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Марказий банки билан келишилган ҳолда белгиланади.

Қонун билан мазкур шарафли ва масъулиятли вазифалар айнан Халқ банкига ишонилган экан, биз бундан фақат фахрланишимиз керак. Бу ишончни оқлаш учун бизда тўлиқ имкониятлар бор. Ҳозирда банкнинг 2848 та муассасаси Республикамизнинг барча ҳудудларида, ҳаттоки олис қишлоқ жойларида ҳам аҳоли ва хўжалик субъектларига хизмат кўрсатиб келмоқда. Энди фуқароларимиз вақти келганда ўз номларига шаклланган жамғариб бориладиган пенсия тўловларини ўз маҳаллаларида ёки турар-жойларида фаолият кўрсатаётган Халқ банки муассасалари орқали ҳеч қандай тўсиқларсиз олишлари учун банк раҳбарияти барча шароитларни яратган.

Марказий идора ҳамда ҳудудий филиалларда жамғариб бориладиган пенсия тизимига хизмат кўрсатиш мақсадида тегишли бўлинмалар тузилиб, ушбу янги очилган йўналишда 335 нафар етук мутахассислар ишлаб келишмоқда. Фуқароларни жамғариб бориладиган пенсия тизимида ҳисобга олиш ва уларга ҳисобварақларни очиш бўйича дастурий таъминот яратилиб тизим иштирокчиларини ҳисобга олиш йўлга қўйилди. Ҳозирда Республика бўйича тизимнинг мажбурий иштирокчиларига ҳисобварақлар очилиши таъминланди, тизим иштирокчилари бўйича ягона электрон маълумотлар базасини яратиш бўйича тегишли ишлар охирига етказилмоқда. Ўз навбатида иш берувчилар томонидан ўтказиб борилаётган бадал миқдори ҳисоботини юритиш ва шаклланган маблағларни юқори даромад келтирувчи активларга жойлаштириш ишлари ташкил этилди. Аммо айрим хўжалик субъектлари томонидан жорий йилнинг январ-апрел ойларида ўз ходимларига ойлик маошларини тарқатишган бўлса-да, мажбурий пенсия бадалларини Халқ банкига ўтказиб беришда сусткашликка йўл қўйилмоқда. Мазкур камчиликлар Халқ банки, Молия вазирлиги, Марказий банк ва бошқа мутасадди ташкилотлар билан ҳамкорликда ўз вақтида ҳал қилиниб борилмоқда. Хулоса қилиб айтганда, ушбу йўналишда олиб борилаётган ишлар давом эттирилиб, банкимизга юклатилган вазифаларнинг тўлақонли бажарилишига, кексалик даврида ўз моддий таъминотини янада мустаҳкам ва ишончли бўлишини истаган ҳар бир фуқаро вақти келиб албатта унинг самарасини кўришига ишонамиз.

М.ЖУМАГАЛДИЕВ,
Давлат тижорат Халқ банки Бошқаруви раиси.

Маънавият гултожи

(Боши 1-бетда)

Зеро, ўткинчи изғиринли бўронлар уларни йиқолмади, минг йиллик маънавиятимиздан баҳраманд илдизларини қурита олмади. Эрк ва озодлик эпкинлари бу гулшан боғрига чинакам безаволлик, чинакам боқийлик бахшида этди. Давлатимиз раҳбари томонидан қатъият билан илгари сурилган "Тарихий хотирасиз келажак йўқ" деган қоида бизга бу қадриятнинг тамоман янгича моҳияти ҳамда ғоят долзарб аҳамиятини очиб берди. Ана шу азму ифода туфайли Хотира гулшани энди ҳеч қачон сўлмайдиган, ҳеч қачон тўзмайдиган бўлиб қолди. Чунки унинг илдизи энди улуғ халқ маънавияти, тафаккурининг қайноқ чашмасидан мангу баҳриёбдир.

"Хотира уйғонса гўзалдир", дея умидли куйлаганди истиқлол куйчиси. Дарҳақиқат, Хотира уйғонгани сари гўзаллик устувор, барқарор, бардавом бўла бормоқда.

...Хотирани мангу олов тимсолида ҳам идрок этамиз. Ўтганларнинг чироғи ўчмасин, деймиз. Оловнинг ҳам, маёқнинг ҳам, чироқнинг ҳам асосида нур бор, ёруғлик бор. Хотира ана шу нурдан, ана шу ёруғликдан кучланади, қувват олади. Зеро бу нур жангоҳларда шаҳид кетганлар, дунёдан ўтиб, ўзидан эзгу из қолдирган барча инсонлар руҳидан яралгандир. Шунинг учун ҳам бу чироқ,бу машъал ҳеч қачон ўчмайди. Унинг нури йиллар ўтгани сари янада ўткир, янада тиниқ, янада мунаввар бўлиб бораверади.

Бу нур ила қалбларимизни ёритиб, ўтганлар руҳини шодлантириш баробарида ўз руҳиятимизни ҳам юксалтирамиз, унга қанот ва ғурур бағишлаймиз. Гарчанд умр ўткинчи эса-да, ҳаёт абадийлигига,, шу кўҳна ва донишманд дунёда фақат эзгулик гулшани, фақат зиё ва ҳарорат берувчи абадият нуригина барқарору бардавом эканига такрор-батакрор иймон келтирамиз.

...Хотирани сокин ва муттасил янграб турувчи бонг, оҳиста чалинувчи қўнғироқ тимсолида ҳам тасаввур этамиз. Бу бонг оҳангларида беҳуда, лоқайд ва мудроқ эмас, безовта, сергак ва уйғоқ яшаш лозимлигини, бебаҳо умрни фақат яхши ишлар, яратиш, бунёдкорлик билан ўтказиш лозимлиги ҳақидаги ҳикмат ва ҳаққониятга тўла даъватни тинглагандек бўламиз. Бу даъват юрак-юрагимизда, жисмимизнинг етмиш икки томирида акс-садо бергандек бўлади. Этларимиз жимирлаб, ҳушёр тортиб, ёруғ оламга янада тийракроқ нигоҳ билан қарай бошлаймиз. "Сизнинг беғам яшашингизга ҳалал бермайдиган хотирот" деб сўраётгандек бўлади ўзи ҳам мангу хотиротга айланган буюк шоиримиз. Бу савол нақадар хазин ва риторик бўлиб кўринса-да, унинг замиридаги ҳақиқат шу қадар қатъий, шу қадар жиддийдир...

Қаранг хотирани безавол боққа, абадий порловчи чироққа, мангу янгровчи қўнғироққа қиёсладик. Ҳолбуки, бу муқоясалар мингдан бир заррадир.

Хотира бундан-да серқирра, сержило, сермаъно ва серҳикмат бир тушунча. Аслида унинг маъно-мазмуни шу қадар кенгки, "тушунча" деган сўзга ҳам сиғмайди. Эҳтимол буни оддийгина қилиб, у ўзига олам пайдо бўлганидан шу пайтгача ўтган даврларнинг барчасини сиғдирувчи беҳудуд, бесарҳад бир чексизликдир, десак тўғрироқ бўлар. Зеро, ҳаёт абадий ҳаракатда экан, бугунги кунимиз ва ҳатто келажак ҳам хотирага соме, унинг бағридан жой олажакдир.

Хулоса шуки, хотира инсонга, инсониятга берилган буюк тухфа, олий саодат, башар маънавиятининг гултожидир. Хотира мавжуд экан, ҳаёт абадий, инсон азиз ва мукаррамдир. Шон-шарафлар бўлсин Хотирага!

Ҳабиб ТЕМИРОВ

Яқинда Европанинг миллионлаб томошабинга эга бўлган икки телеканалида Ўзбекистонга бағишланган ҳужжатли фильмлар намойиш этилди.

Томошабинлар Бельгия телевидениесининг биринчи канали RTBF (Бельгиянинг француз тилида сўзлашувчи жамоатчилиги телерадиокомпанияси) орқали ушбу телеканал, «Ўзбеккино» агентлиги, ҳужжатли фильмлар студияси ва Ўзбекистон телерадиокомпанияси билан ҳамкорликда «Дюн ва Лефпфрог» телекомпанияси томонидан суратга олинган «Самарқанд» ҳужжатли фильмини кўришга муваффақ бўлишди. Унда Буюк ипак йўлининг марвариди ҳисобланган ўлканинг афсонавий тарихи тўғрисида ҳикоя қилинган. Фильм муаллифи ва режиссёри - Джером-Сесил Оффре.

Асрлар оша ўзининг бутун маҳобати билан дунёни ҳайратга солиб келаётган кўҳна ва ҳамиша навқирон Самарқанднинг меъморий ёдгорликлари, она заминимизнинг кўзни қувонтирувчи noз-неъматларига тўла машҳур «Сиёб» бозори расталари, бинокорликнинг энг сара анъаналаридан гувоҳлик бериб, шаҳар кўркига кўрк бўлиб қад ростлаётган янги иншоотлар хорижлик томошабинлар кўз ўнгида гавдаланади.

Ўзбекистонга ошиқмоқдалар

Фильмда Самарқандни ўз давлатининг пойтахтига айлантириб, бу ерда оламшумул бунёдкорлик ишларини амалга оширган Соҳибқирон бобокалонимиз Амир Темурнинг шаҳар тарихида тутган ўрни ҳақида батафсил ҳикоя қилинади. Ўзбек кино усталари томонидан яратилган Амир Темур тўғрисидаги бадиий фильмдан лавҳалар келтирилади.

Шунингдек, Европанинг маданият ва санъат соҳасига ихтисослашган «АРТЕ» оммабоп телеканали ўз мухлислари эътиборига «Ўзбекистон: Марказий Осиёнинг юрагига саёҳат» номли ҳужжатли фильм премьерасини ҳавола этди. Ушбу фильм немис режиссёри Томас Вадманн раҳбарлиги остидаги ижодий гуруҳ томонидан суратга олинган бўлиб, унда Сурхондарё вилоятининг Бойсун қишлоғи аҳолиси турмуш-тарзи акс этган.

Қодир Бекмуродов ва унинг Сумбула исмли қизи ҳақида ҳикоя қилиш орқали барча бойсунликларнинг кундалик ҳаёти, уларнинг она юртга бўлган чексиз муҳаббати ва садоқати кўрсатилади. Фильмда гўзал тоғ манзаралари билан бир қаторда, халқ ҳунармандчилиги, анъаналари, урф-одатлари, қўшиқ ва рақсларига ҳам кенг ўрин берилган.

Айниқса, от спорти турига мансуб «кўпкари», «улоқ» каби ўйинлардан олинган лавҳалар томошабинлар диққатини ўзига тортиши шубҳасиз.

Фильм режиссёри ва тасвирчилар маҳорати туфайли томошабинлар сўнгги пайтларда «Бойсун баҳори» очиқ фольклор фестивали орқали бутун дунёга танилиб, оммавийлашиб бораётган мамлакатимизнинг гўзал ва бетакрор жанубий ҳудудига қизиқарли телесаёҳат уюштириш имкониятига эга бўладилар.

Европа ва, хусусан, Бельгия телетомошабинларини мамлакатимиз билан яқиндан таништириш бундан кейин ҳам давом этаверади. Зеро, айни пайтда Бельгиянинг Фландрия телевидениеси иккинчи канали ижодий гуруҳи Ўзбекистонга сафарга отланган. Ўзбекистонда суратга олинадиган фильмлар бельгиялик кино усталари томонидан яратилажак «Инсоният тарихининг бошланиши» номли янги лойиҳанинг бир қисмини ташкил этади.

«Жаҳон» АА

МУКА 1 сорт 200,7 ▲+ 0,3 | МУКА 2 сорт 180,0 ▼ - 3,1 | ШРОТ 75,8 ▲ + 9,0 | ШЕЛУХА 35,8 ▲+ 9,2 | ПОЛИЭТИЛЕН F-0220-S 1418,3 ▲ + 135,2 | ПОЛИЭТИЛЕН I-0760 920,0 ▲ + 60,7 | ПОЛИЭТИЛЕН WC-Y 436 855,4 ▼ - 144,5 | АММОФОС 244,8 ▼ - 0,1

Экин ҳимояси – ҳосил баракаси

Пахтакорлар учун ғоят тиғиз дамлар бошланди. Пахтадан мўл ҳосил етиштиришнинг биринчи шарти экин парваришига эътиборни кучайтириш бўлса, иккинчиси уни ҳашаротлардан ишончли ҳимоя қилиб, бақувват ўсишини таъминлашдир. Деҳқонлар олимларнинг бу борадаги тавсияларидан яхши хабардорлар. Жойлардаги раҳбарлар, мутахассислар ўсимликларни ҳашаротлардан ҳимоя қилиш соҳасида билим ва тажрибага эгалар. 2005 йили республикамиз ҳудудларида ҳашаротларнинг ривожланиши ва қай даражада тарқалиши ҳақидаги тегишли маълумотлар жойларга етказилди. Мутахассислар зиммасига вақтни бой бермай ҳозирдан ҳашаротларга қарши курашишларини ташкил этиш вазифаси юклатилган.

Буларнинг барчаси ҳашаротларга қарши кураш борасида тажрибага ва зарур имкониятларга эга эканлигимизни тасдиқлайди. Шу билан бирга мутахассисларнинг тавсия ва қўлланмаларини деҳқонларга имкон қадар кенгроқ етказиш талаб этилмоқда. Чунки зарар кўриб ишлаётган ва паст рентабелли ширкатлар тугатилиб, улар ўрнида ташкил этилаётган фермер хўжаликларининг соҳиблари бу борада етарли билим ва тажрибага эга эмас. Шуларни ҳисобга олиб қуйидаги фикр-мулоҳазаларни деҳқонларга етказишни лозим топдик.

Кузатишлар ҳашаротларнинг ўтган йилга нисбатан кўпроқ бўлишини кўрсатмоқда. Ғўзада кузги тунлам, шира, трипс, ўргимчаккана, кўсак қурти, айрим вилоятларда эса карадрина ва оққанот; ғўзада: пьявица, зарарли хасва, шира, трипс, уншудринг, занг ва турли қоракуя касалликлари; мевали дарахтларда: олма меваҳўри, қалқондорлар, токда – шингил қурти, Фарғона водийсида узум цикадкаси, уншудринг, оидиумнинг тарқалиши ўсимликларга жиддий зарар келтириши мумкинлиги кутилмоқда. Шуни эътиборга олиб, жойларда ҳар 40-50 гектар экинзорларга биттадан назоратчи ажратилиши мақсадга мувофиқ бўлади. Уларга зарур йўл-йўриқларни бериб туриш муҳим ишлардан бири ҳисобланади. Зараркунандалар тарқалишини ҳар бир пайкалда назорат қилиб, махсус дафтарларга қайд этиб, шу маълумотлар асосида далаларга фойдали ҳашаротларни чиқариш ёки кимёвий тадбирларни ўтказиш кутилган натижани берди.

Ҳашаротларга қарши курашда ўзига хос хусусиятларга эътибор бериш талаб этилади. Кузги тунламнинг қуртлари мавсум давомида кўпгина экинларга зарар етказиши мумкин. Унинг зичлиги Молдова ёки Ўзбекистонда ишлаб чиқилган феромон тутқичлар ёрдамида аниқланади. Агарда ҳар битта феромон тутқичга бир кечада ўртача 3-4 та капалак илинса, бу пайкалга трихограмма қўйишни бошлаш керак. Ҳар бир квадрат метрга ўртача 1-1,5 та қурт тўғри келганда эса кимёвий йўл билан ишлов берилади. Бунинг учун децис, цимбуш, суми-альфа, кинмикс, фьюри инсектицидларидан фойдаланилади. Дори ОВХ пуркагичи ёрдамида пуркалиб, кетидан культивация ўтказилади.

2004 йили кўсак қурти ғўза, сабзавот ва маккажўхорида кучли ривожланганди. 2005 йили бу зараркунанданинг ғўза, сабзавот ва маккажўхорида республика бўйича 700-800 минг гектар ерда тарқалиши мутахассислар томонидан қайд этилмоқда. Хусусан, Қорақалпоғистон Республикасида 20 минг, Сирдарё вилоятида 70 минг, Фарғона водийси вилоятларида эса 200 минг гектар майдонда тарқалиши мумкин. Бу майдонларнинг 70-80 фоизида биологик усул билан кураш чораларини олиб бориш кўзда тутилган. Бунда битта феромон тутқичга бир кечада ўртача 2-4 та ҳашарот капалаги илиниши кузатилса, далага унинг кушандаси – трихограммани белгиланган тартибда чиқариш бошланади. Далада ҳашаротнинг қуртлари пайдо бўлганида 1:10, 1:15 нисбатда ҳар гектарга 200 тадан 1000 тагача трихограмма қўйиб юборилади. Айрим пайкалларда кимёвий кураш ўтказишга тўғри келади. Бунинг учун ўз вақтида инсектицидлар захирасини тайёрлаб қўйиш лозим.

Шира ва трипсларнинг ривожланиши айниқса экинларнинг ниҳоллик даврида катта зарар етказиши мумкин. Бу пайтда шикастланган ўсимлик ҳимояланмаса, бўлажак ҳосилнинг 15-20 фоизгача қисми бой берилиши мумкин. Ана шу зараркунандаларга қарши курашиш мақсадида бу йилги мавсумда Фарғона водийси вилоятларида 20 фоиз чигит Навоий кимё заводида ишлаб чиқилган "Аваланче" инсектициди билан ишлов берилган ҳолда экилди. Бу самарали дорини кенг миқёсда ишлатиш толани сифатини оширишда ҳам муҳим аҳамият касб этади. Ғаллазорларда трипсга қарши самарали кураш ўтказиш унинг ғўзага учиб ўтишдан ҳам ҳимоялаш демакдир.

ФАН ВА АМАЛИЁТ

Ўргимчаккана – энг кенг тарқалган зараркунандалардан бўлиб, ундан республикамизнинг барча минтақалари деҳқончилиги зарар кўради. Кейинги йиллари ўргимчаккана, айниқса, Фарғона водийси вилоятлари шароитида кўплаб урчиб, ғўза бошқа экинларни кучли даражада шикастлаяпти.

Пайкал четлари, канал бўйлари бу зараркунанданинг "уяси" ҳисобланади. Биолабораторияларда тайёрланган ўргимчакканнанинг кушандаси олтинкўз айни шу ерларга апрел-май ойларида қўйиш мақсадга мувофиқ. Майнинг охири – июннинг бошида тут новдалари кесиб олинганидан кейин, уватларда назоратчилар маълумотига асосланиб, тут дарахтлари билан қўшиб кимёвий ишлов ўтказиш зарур. Бунда бир йўла ўргимчаккана, шира, трипс ва тут парвонасининг ривожи тўхтатилиб, ғўза сўрувчи зараркунандалардан ҳимоя қилинади.

Ўргимчакканага қарши дастлаб – июн ойида унинг тухум ва личинкаларига таъсир этиб, аста-секин зараркунанда популяциясининг қирилиб кетишига сабабчи бўладиган ниссоран, аполло, ортус, зум каби ихтисослашган акарицидларни ишлатиш тавсия этилади. Кейинчалик эса бу мақсадда омайт, узомайт, даргит, неорон, шира, трипс, кўсак қурти каби бошқа зараркунандалар мавжуд бўлса – каратэ, нурелл-Д (циперфос) ишлатиш яхши самара беради. Ўргимчакканага қарши паст самара берадиган дорилардан фойдаланиб, ОВХ пуркагичи билан ишлов бериш ярамайди. Чунки пуркагич ишлатилганда зараркунанда ҳаво оқими ёрдамида дала бўйлаб тарқаб кетиши мумкин.

Ғаллачиликда йўл қўйилаётган камчиликлардан бири – баъзи минтақаларда зараркунанда ва касалликларга қарши курашнинг суст олиб борилаётганлигидир. Маълумки, буғдой ва бошқа бошоқли экинларнинг зарарли ҳасва, трипс, шира, пьявица қўнғизи сингари деярли бир вақтда зиён келтирадиган зараркунандалари мавжуд. Буларнинг таъсири остида дон пучқоқ, клейковина ва оқсили озайгани туфайли нон маҳсулотлари учун яроқсиз, ҳосилдорлик эса 15-50 фоизга пасайиб кетиши мумкин. Бундан ташқари, қўнғир ва сариқ занг, ун-шудринг, доғланиш, илдиз чириш каби касалликлари мавжуд. Улар ҳосилдорликка катта зарар келтиради. Шуларни назарга олган ҳолатда мутахассислар тавсиясига асосан ОВХ-28 пуркагичи ёрдамида ҳар гектарга 150-200 литр сув сарфлаб, бирорта рухсат этилган инсектицид (децис, суми-альфа, кинмикс, циракс, каратэ, карбофос, фозалон, БИ-58) ишлатиб ёки уларни бирорта фунгицид (фоликур, тилт, топаз, альто-супер) билан аралаштириб, ишлов бериш мақсадга мувофиқ.

Мутахассисларнинг ҳисоб-китобига кўра, агар экин ҳашаротлар ва касалликлардан вақтида ҳамда самарали ҳимоя этилмаса, ҳосилнинг 30-40 фоизи бой берилади, унинг сифатига путур етади. Бу эса иқтисодий кўрсаткичларга салбий таъсир кўрсатади. Бунга йўл қўймаслик учун фан-техника янгиликларидан кенг фойдаланиш, олимлар тавсияларини қўллаш айни муддаодир. Зеро, илм амалиёти билан манфаатли: экинлар самарали ҳимоя этилса, деҳқон ҳосили баракали бўлади.

Р.ОЧИЛОВ,
Ўзбекистон ўсимликларни ҳимоя қилиш институти директори.
Ш.ХЎЖАЕВ,
лаборатория мудири.

Излаган етар муродга

Пахтачиликдан озми-кўпми хабардор бўлган кишилар вилт қандай бало эканлигини яхши билишади.

Селекционерлар бу офатга чидамли пахта навларини яратиш устида изланишлар олиб боришган бўлса, агрономлар, ўсимликлар физиология-си ва агрокимёси билан шуғулланадиган олимлар ғўзани озиқлантиришда азотли, фосфорли ва калийли ўғитлардан энг мақбул муддатларда фойдаланиш, уларнинг тўғри нисбатига эришиш, заминни микроэлементлар билан тўйинтириш масалалари бўйича илмий-тадқиқотлар ўтказишди.

Деҳқон фарзанди бўлган Ботир Исаев Тошкент қишлоқ хўжалиги институтини тугатганидан сўнг меҳнат фаолиятини Наманган туманидаги Охунбобоев номли хўжаликда агрономликдан бошлаб, кейинчалик ўзининг барча изланишларини ўсимликлар, хусусан, ғўзани озиқлантириш физиологияси ва агрокимёси масалаларига бағишлади. У ўтказган тажрибалар ғўза ривожланишининг дастлабки босқичида азотнинг асосий қисмидан фойдаланилса, ўсимлик бақувват бўлиб ўсишини ва вилтга кам чалинишини кўрсатди. Азотнинг кўпроқ қисми ўсимлик ривожланиши охирларида берилса, минерал ўғитнинг самараси бўлмаслигини, аксинча ўсимликнинг вилтга кучли чалинишини тасдиқлади. Олимнинг калий ўғити борасида олиб борган тадқиқотлари, айниқса, яхши самара кўрсатди. У ўсимликда модда алмашувини яхшилаши туфайли тўқималарнинг зичлигини таъминлаб, вилт замбуруғининг илдизи орқали юқорига кўтарилишини секинлаштириши маълум бўлди. Бу тадқиқотлар вилт касаллигига қарши курашда муҳим аҳамият касб этди. Олим ўзининг изланишларини давом эттириб, тупроқни микроэлементлар билан бойитиш асосида экинлар, чунончи пахта ҳосилдорлигини оширишга таъсирини илмий ҳамда амалий жиҳатдан исботлаб берди.

ИБРАТ

Мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги ривожланишига қарийб ярим асрдан бери муносиб улуш қўшиб келаётган Ботир Исаев қишлоқ хўжалиги фанлари доктори, профессор илмий даражасига сазовор бўлган, "Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими" унвони билан тақдирланган. Унинг саъй-ҳаракати билан 1992 йили Ўзбекистон пахтачилик илмий-тадқиқот институтининг Наманган филиали ташкил этилди. Б.Исаев ана шу илмий масканга етакчилик қилиб келаяпти. Деҳқончиликнинг илмий асосланган тизимини яратиш борасида олиб борилаётган изланишлар ўз мевасини бермоқда. Хусусан, ғалладан кейин дон учун маккажўхори етиштириш йўлга қўйилиб, бир даладан икки марта ҳосил олиш борасида қимматли тажриба тўпланганлиги эътиборга молик.

Халқимиз интилган, излаган етар муродга деб бежиз айтмаган. Ботир Исаевнинг қишлоқ хўжалиги фанини ривожлантиришга қўшиб келаётган ҳиссаси, у ўнлаб шогирдлар етиштирганлиги бундан далолат беради.

Қирғизали МИРЗАЖОНОВ,
қишлоқ хўжалиги фанлари доктори, профессор.

"Жомбойдон" очиқ акциядорлик жамияти акциядорлари диққатига!

2005 йилнинг 18 май куни соат 11:00 га "Жомбойдон" очиқ акциядорлик жамиятининг мажлислар залида жамият акциядорларининг қуйидаги кун тартибида навбатдан ташқари умумий йиғилиши чақирилади.

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 14 мартдаги ПК-29-сонли қарорига асосан жамият устав фондидаги давлат улушини 51 фоизга етказиш тўғрисида.
2. Жамият уставига ўзгартиришлар киритиш тўғрисида.
3. Кузатув кенгаши таркибини қайта сайлаш.

Жамият манзили: Самарқанд вилояти, Жомбой ш., Тошкент кўчаси, 2-уй.

Реестрнинг ёпилиш санаси: 2005 йил 6 май.

Акциядорларнинг навбатдан ташқари умумий йиғилишида қатнашиш ҳуқуқига эга бўлган акциядорларнинг рўйхати тузилган сана: **2005 йил 6 май.**

"Жомбойдон" очиқ акциядорлик жамиятининг давлатга тегишли 26 фоиз акциялар пакетининг эгаси "Ўздонмаҳсулот" акциядорлик компанияси.

Ғалабанинг 60 йиллиги тантаналари

Иккинчи жаҳон урушида фашизм устидан ғалаба қозонилганлигининг 60 йиллигига бағишлаб Москвада ўтказилган байрам тантаналарига дунёнинг 56 давлат раҳбарлари ташриф буюришди.

Шунингдек, байрам тантаналарида БМТ Бош котиби Кофи Аннан, ЮНЕСКО Бош директори Коитиро Мацуура, Европа комиссияси раиси Жозе Мануэл Баррозулар ҳам қатнашишди.

Қизил майдонда қизиқарли ва дабдабалар билан ўтган параддан сўнг АҚШ президенти Жорж Буш иккинчи жаҳон урушида қатнашган Америка ва совет қўшинларининг фахрийлари билан учрашди. Германия канц-лери Герхард Шредер ва Япония Бош вазири Дзюнъитиро Коидзуми асир тўшиб, кейин вафот этган немис ҳарбийларининг Люблиндаги қабристонига боришди ва улар хотирасига ўрнатилган ҳайкал пойига гулчамбарлар қўйишди.

Россия Федерацияси президенти Владимир Путин маросимга ташриф буюрган барча меҳмонларга ўз миннатдорчилигини билдирар экан, шундай деди: "Бизнинг давлатларимиз нацизмга қарши курашда матонатли жанг қилишган. Ва бугунги Ғалаба нашидаларини нишонлашимиз, тинчлик завқини суришимиз учун неча-неча ота-боболаримиз жон фидо қилишган. БМТ Бош ассамблеяси шу йилнинг 8 ва 9 май кунларини "Хотира ва ярашиш куни" деб эълон қилди ва нацизм ҳамда терроризм ғояларига қарши курашда бирдамликка чақирди. Ўйлайманки, жамики давлатлар бундай муштарак вазифани бажаришга қодирдир".

МАГАТЭ нимадан ташвишда?

МАГАТЭ бошлиғи Муҳаммад ал-Барадей Шимолий Корея беш ёки олтита атом бомбасини яратиши мумкинлиги хусусида маълумот берган.

Ал Барадей CNN телекомпаниясига интервью берар экан, Шимолий Кореянинг ядровий синовлар олиб бориш учун қилаётган ҳаракатлари уни ташвишга солаётганини таъкидлаган. "Биз Шимолий Кореянинг атом қуроллари учун плутонийни қайта ишлаётганини билар эдик. Лекин ушбу давлатнинг ядровий синов ўтказиши "сиёсий инқироз"ни вужудга келтириши мумкин", деди Ал-Барадей.

Шимолий Корея томонидан май ойи бошларида 100 километрли радиусга эга баллистик ракета учирилиши ядровий синовлар ўтказиш тахминларини вужудга келтирмоқда.

Сув тошқини

Тожикистоннинг Рудакий туманида сув тошқини юзага келган.

Маҳаллий фавқулодда вазиятлар вазирлиги вакилининг хабар беришича, тумандаги Киров қишлоғининг 100га яқин турар жой бинолари вайронага айланган.

Тинимсиз ёққан ёмғир Кофарнигон кўлининг тошиб кетишига сабаб бўлган. Қишлоқ аҳолиси эвакуация қилинган ва хавфсиз жойга жойлаштирилган, дея хабар беради Интерфакс ахборот агентлиги.

Заркавийга зарба берилди

Ироқда Абу Мусоб аз Заркавий террорчи гуруҳига алоқадор 50 га яқин жангари қўлга олинган.

АҚШ қўмондонлигининг Ироқдаги вакили сўзларига қараганда, 6 нафар жангари қаршиликлар вақтида отиб ўлдирилган. Улардан 5 нафари Аз Заркавийнинг яқин маслакдошлари бўлган.

Абу Мусоб аз Заркавий "Ал-Қоида" ташкилотининг Ироқдаги филиали бошлиғи саналиб, бир неча йирик қўпорувчиликларда айбланиб келинмоқда.

Литвада "СС"чилар

Литвада нацизм ғояларини илгари сурувчи шахслар Вилнюс шаҳрида тарғибот намойишларини ўтказишган.

Хабарларга кўра, бир гуруҳ мотобайкерлар ССчилар формасида нацистлар шиорини кўтариб, литвалик яҳудийлар жамоаси штаб-квартираси олдидан намойишкорона ўтишган. Бу вақтда жамоа вакиллари Холокост қурбонларини хотирлаш маросимини нишонлашаётган эдилар. Вилнюс мэри Артурас Зуокас полиция комиссарлигидан ушбу безориларни топиб жавобгарликка тортишни талаб этди.

INTERNET хабарлари асосида Ш.САНАЕВ тайёрлади.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахбороти

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2005 йил 10 майдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек божхона ва бошқа мажбурий тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:

1 Австралия доллари	852,42	1 Польша злотийси	341,72
1 Англия фунт стерлинги	2080,17	1 СДР	1660,63
1 Дания кронаси	190,30	1 Туркия лираси	816,60
1 БАА дирхами	297,93	1 Швейцария франки	916,15
1 АҚШ доллари	1094,25	1 ЕВРО	1405,02
1 Миср фунти	188,99	10 Жанубий Корея вони	10,95
1 Исландия кронаси	17,04	10 Япония иенаси	104,55
1 Канада доллари	878,77	1 Россия рубли	39,38
1 Хитой юани	132,21	1 Украина гривнаси	216,68
1 Малайзия ринггити	288,00		

Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2005 йил 2 мартдаги 76-сонли қарори ва Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг 2005 йил 5 мартдаги 49-сонли буйруғига асосан Ўзбекистон ўрмон хўжалиги илмий тадқиқот институти тугатилиб, унинг негизида "Манзарали боғдорчилик ва ўрмон хўжалиги республика илмий-ишлаб чиқариш маркази" ташкил этилганлиги сабабли барча даъво ва аризалар бир ой муддат ичида қабул қилинади.

Марказ маъмурияти

DESK-INVEST
UZBEKISTAN-AUSTRIA
"DESK-INVEST" Ўзбекистон – Австрия қўшма корхонасида ишлаб чиқарилган металл-черепицаларни харид қилинг!
Россия хом ашёсидан Финляндия технологияси асосида тайёрланган маҳсулотимиз занглмайди. Ташқи таъсирга чидамли.
Ўз сифати билан камида эллик йилга кафолати бор.
Бутун дунё стандартларига жавоб беради!
Манзилимиз: Тошкент шаҳар, З.Шамсуддинова кўчаси, 45-уй
Тел.: 199-56-56, 103-20-42; факс: 199-56-56; E-mail: sks@globalnet.uz

Ширкат ва фермер хўжаликлари раҳбарлари, иссиқхоналар соҳиблари диққатига!
"ЕР МАЛҲАМИ" ВА БИОГУМУС – ЮҚОРИ ҲОСИЛДОРЛИК МАНБАИ
Пахта, ғалла, шоли, сабзавот, картошка, мева, узум, полиз экинлари ҳосилдорлигини камида 20-25 фоиз оширишни хоҳлайсизми? Одатдагидан 15-20 фоиз кам харажат қилиб, экологик тоза ва юқори ҳосил олишни истайсизми? Унда биологик соф ўғит – "Ер малҳами" ва биогумусдан фойдаланинг.
"Ер малҳами" ва биогумусни Хоразм вилоятидаги "Биоўғит" ишлаб чиқариш корхонаси етказиб беришга тайёр.
Унинг манзили:
Урганч шаҳри, Паҳлавон Маҳмуд кўчаси, 10-уй.
Тел.: (8-362-22)-6-98-62; 21-1-20-18 (уяли);
Корхонанинг Тошкентдаги вакили телефонлари: 125-02-04; 22-39-48.

ТАШКИЛОТ ТОШКЕНТДАГИ ОМБОРДАН
автомобиллар ва қишлоқ хўжалиги техникаси учун қуйидаги корхоналарда ишлаб чиқарилган кенг ассортиментдаги
ШИНАЛАРНИ сотади:
ROSAVA
DNEPROSHINA ДНЕПРОШИНА
ИСТОК
ОмскШина ЯШЗ Волтайр УРАЛШИНА
«РОСАВА» ЁАЖ, Украина, Белая Церковь ш.;
«Днепрошина» ОАЖ, Украина, Днепропетровск ш.;
«Омскшина» ОАЖ, Россия, Омск ш.;
«Уралшина» ОАЖ, Россия, Екатеринбург ш..
Шунингдек, «ИСточник ТОка Курский» аккумулятор заводининг «Исток» аккумуляторлари (Россия, Курск шаҳри).
ЕНГИЛ МАШИНАЛАР УЧУН,
ЕНГИЛ ЮК ТАШУВЧИ МАШИНАЛАР УЧУН,
ОҒИР ЮК ТАШУВЧИ МАШИНАЛАР УЧУН,
ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ТЕХНИКАСИ УЧУН
(99871) 137-10-61, 137-20-76, 137-20-84, 334-64-21
Шиналар буюртма бўйича 30-35 кунда Украина ва Россиядан вагонларда келтирилади.
Улгуржи ва чакана савдо қилиш филиаллари манзиллари:
Наманган ш., Дўстлик шоҳкўчаси, 1-А уй. Тел.: (3692) 24-56-60.
Андижон ш., Мирпустин к., 20-уй. Тел.: (3742) 24-04-88.
Данғара ш., Тошкент к., 74-уй. Тел.: (37357) 2-19-06.
Термиз ш., Ч.Сафаров к., 80-уй. Тел.: (37622) 2-45-85.
ТОВАРЛАР СЕРТИФИКАТЛАНГАН. ХИЗМАТЛАР ЛИЦЕНЗИЯЛАНГАН.

Товар сертификатланган
"ТЕХСЕЛЬСНАБ" МЧЖ
Тошкентдаги омборхонадан Россия ва Украина заводларида ишлаб чиқарилган енгил ва юк автомобиллари ҳамда қишлоқ хўжалик (ғаллаўриш комбайни, тракторлар Т-150, МТЗ, МХ-135, ТТЗ) шиналарини таклиф қилади
Пул ўтказиш йўли билан ғалла ва пахтанинг 23210, 23220 трансларини ҳам қабул қилади.
Тошкент ш., Чилонзор-2, Гагарин кўч., 26-уй
Тел.: 77 1210, 77 1451, 79 9468, 103 7234, 158 8575.
А3

КАРБАМИД 146,0 ▲ + 4,5	УГОЛЬ бпк 12,3 ▲ + 1,3	ЦЕМЕНТ 46,7 ▼ - 1,8	АРМАТУРА 459,7 ▼ - 14,2	МЕДНАЯ КАТАНКА 3833,5 ▲ + 19,6

Символы цен: ▲ + Увеличилась; ▼ - Снизилась; ± не изменилась; +0,0 на сколько сум. Сум/кг. Средневзвешенные цены за неделю для заключения прямых договоров на сайте: UZEX.COM УзРТСБ

“Яна гаплашгинг келаверади...”

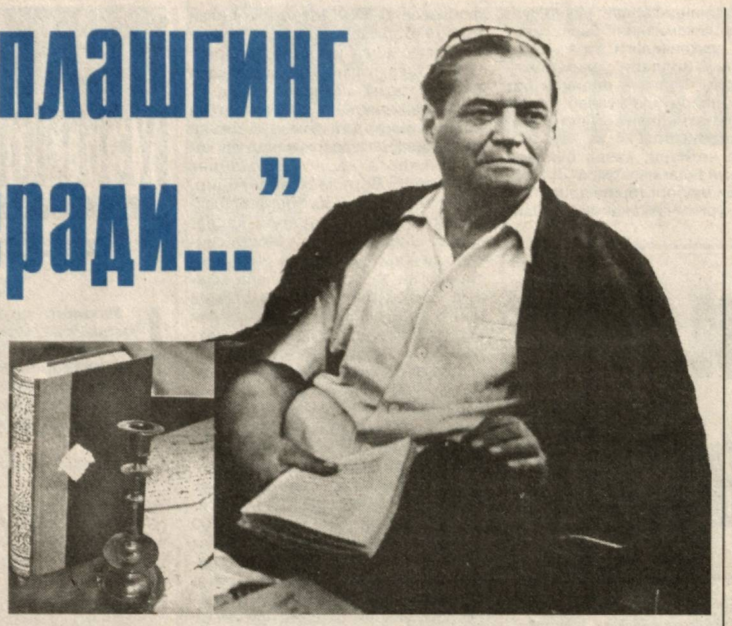

“... Асака. Баҳор. Одам кўп. Ҳамма чой ичади. Иссиқ. Ҳамма ёқ ёнади. Мен, Чўнтакдамен. Пастлик кўк денгизи. Пахта, пахта! Чиройли Шаҳрихон сойи...”

Гўзал лавҳалар чизилган бу самимий қайдлар улуғ адиб Ойбек асарларининг академик нашрида эълон қилинган “Асака сафари материаллари” кундаликларида келтирилган.

Ойбек домланинг 20 томлик “Мукаммал асарлар тўплами”ни ҳар гал ўзгача меҳр, иштиёқ билан варақлайман. Китобдаги “Асака сафари материаллари”-га кўз ташлайману, беихтиёр ўзимни жонажон Асака бағрида юргандек ҳис қиламан. Кундаликдаги ҳар бир қайдлар, маълумотлар менга шаҳримизнинг меҳнаткаш, дилкаш, одамижон одамларини эслатади.

Тошкентдаги кўпқаватли уйларнинг бирида ўзимни Асакада — “Чўнтак” чойхонасида ўтиргандек сезаман. “Асака сафари материаллари”нинг биринчи саҳифаси тепасига 10 июль 1935 йил, охирги саҳифасига эса 15 июль 1935 йил санаси қўйилган. Бундан маълум бўладики, Ойбек 1935 йилнинг 10—15 июль кунлари Асакада ижодий сафарда бўлган.

Адибнинг рафиқаси Зарифа Саидносированинг “Ойбегим менинг” китобида ёзилишича, Ойбек 30-йилларнинг ўрталарида коллектив хўжалик ҳаётини тасвирлашга бағишланган катта насрий асар ёзиш ниятида бўлган.

У бўлажак асар қаҳрамонлари билан учрашиш, улар ҳаёти билан яқиндан танишиш ниятида Асакага ижодий йўлланма билан боради.

Ижодий йўлланма учун бу жойнинг танланиши тасодифий эмас эди. Асака ўша вақтда Ўзбекистоннинг илғор, пахтачилик тумани бўлиб танилган. Бу ерда 1935 йилда Ўзбекистон пахтакорларининг қурултойи бўлган. Барча вилоятлардан келган деҳқонлар вакиллари бу туманда деҳқончилик тажрибасини ўрганиб кетишган.

Шоир Ойбек Асака йўлларида туғилган “Дала йўлида” шеърида шундай ёзади:

Икки томонлама пахта денгизи,
Теп-текисликларга уқа яшиллик.
Йўрға отим кишнаб олади тетик,
Уфқларга етган пахта кенглиги.
Икки полвон йигит велосипедин,
Ғизиллатиб учар... Бирида кетмон
Бири белбоғига ўроқ қистирган,
Кўлкада ўқишар қизлар газетни.
Ҳар юзда табассум, ҳар кўзда маъно,
Ҳар ёқда севарак бажарилган иш.
Кунларча кезишда қонмайман асло,
Ҳислар, хаёлларим қайнар, йўқ тиним.

Ойбек Асака сафари вақтида кўплаб меҳнаткашлар билан учрашади, улар ҳаёти билан танишади. Ўз таассуротларини у “Асака сафари материаллари” кундаликларида қайд қилади. Кундаликлар учта дафтардан иборат.

Ўшанда Ойбек энди ўттиз ёшга тўлган навқирон йигит эди. Унинг “Навоий”, “Қутлуғ қон”, “Олтин водийдан шабадалар”, “Нур қидириб”, “Қуёш қораймас” сингари назмий ва насрий асарлари ҳали дунёга келганича йўқ эди.

“Асака сафари материаллари”даги мана бу қайдларга эътибор қилинг-а:

“Абдуллажон Хонтўраев ака. Биринчи бригада. Абдуллажон ака гектаридан 40 центнер пахта бериш учун “конкурс-”(танлов)га чақиради. Кетмон ишида колхозда энг олдинда. “Колхозга бир қайроқ, бир эски кетмон билан кирдим”, дейди. Токчадан бир қайроқни олиб кўрсатади. Куламиз.

Томорқа: бодринг, ҳандалак, қовун, жўхори ва ҳоказо. Биз қовун, ҳандалакни еб суҳбатлашамиз... Токчадан қалам, дафтарни олиб кўрсатади, бўш вақтида ёзув-чизув билан машғул бўлади. Кичкина бола каби деворларга ҳам чизиб юради”...

Кундаликларда зикр этилган Абдуллажон Хонтўраев ҳозирда Ўзбекистон халқ артисти бўлиб танилган Турғун Хонтўраевнинг амакиси, кўп йиллар давомида пахтачилик билан шуғулланиб, катта обрў қозонган деҳқон.

Ойбек тракторчи Хўжамберди ака ҳақда шундай ёзади: “Ўз ишига жуда мутахассис. Қизиқ одам, пала-партиш сўзлайди... Меҳнатни еб қўяди...”

Адиб ўзи ҳамсуҳбат бўлган кишилар тўғрисида ғоят самимийлик билан сўз юритади:

“Қобилов Расул. 30-йилдан колхозда. Хат-саводли. Ўқимоқ истайди. Ударник. Фақат кетмон чопади. Ҳар вақтда олдинда юради. Звено бошлиғи. Ёши 21 да”.

“Аравасоз — Холбек, узун бўйли, ориқ, мулойим, нозик одам. Гумбир аравалари машҳур эмиш”.

“Ширмонбиби Қосим қизи... Зарбдор хотин... Ёш хотинларга раҳбарлик қилади, ўргатади. Ўзи қурт тутади”.

“Ашур Охун. Баховиддин. Қашқардан 12 ёшида чиққан. 8 йил қарол бўлиб ишлаган. Ўғлимни ўқитаман дейди”.

Сезгандирсиз, кундаликда тилга олинган кишиларнинг баъзилари “Қутлуғ қон” романидаги Йўлчи, Ўроз, Қоратой образларини эслатмаяптими? Ана шу қаҳрамонларнинг ҳаётдаги нусхаларини Ойбек домла ўша Асака сафарида тўпламаганмикан? Демак, ёзувчининг

ОЙБЕК ТАВАЛЛУДИНИНГ 100 ЙИЛЛИГИГА

сафар заҳматлари изсиз қолмаган. Балки кейинги яратилган роман ва қиссаларига ҳам хамиртурушлик вазифасини ўтагандир.

Кундаликнинг учинчи дафтари бошланишида адиб ўша ерлик Тешабой Матёқубов ҳақида ҳам шундай дейди: “Ёши 41 да. Отаси деҳқон, камбағал эди. 14 ёшидан бери деҳқончилик қилади. Биринчи мироб. Сўнгра қўшчи. 1928- йилдан жамоа ижроқўми раиси... 2824 гектар пахта экади. 1935 йилда “Янги деҳқон” колхозини тузган”. Ойбек бу ўринда Тешабой акага суиқасд уюштирилганлиги ҳақида ҳам кундаликда алоҳида ёзиб қўйган.

Тешабой ака “Ҳамма қурултойларга иштирок қилади. Москвада ер ишлари комиссари Чернов олдида (Б.Чернов “троцкийчи-бухаринчи халқ душманлари” қаторида 1937 йилда қатағонга учраган) “Пахта ҳосилини кўтариш чоралари... алмаштириб экиш билан ҳосилни ошириш ҳақида сўзлайди”. Чернов Тешабой акани енгил машина, тўрт хонали уй билан мукофотлайди. (Бу мукофотга Акмал Икромов тавсия қилган).

Ойбек ўз сафари давомида бир неча хўжаликларда бўлган. Раҳбарлар, оддий деҳқонлар билан суҳбатлашган. Уларнинг тақдири билан қизиққан.

Ойбек домла Асака деҳқонларининг саркори ҳисобланган Тешабой Матёқубов билан кўп вақт бирга бўлади. Унинг мураккаб ҳаёт йўли билан танишади, дилкаш суҳбатларини ниҳоятда қизиқиб тинглайди.

“Тешабой ака билан биринчи маротаба 1935 йилнинг ёзида танишганман, — деб ёзади Ойбек “Курашчи йигит” очеркида. — Узун яктак, кўйлак кийган, қиличдек пишиқ Тешабой ака колхознинг тузилиши, тарихи, ўсиши, пахта ва бошқа экинлари тўғрисида сўзлайди. Сўнг пахта майдонларини кузатиш учун қўзғалади. Мен ҳам Тешабой ака ила тураман...”

Ойбек у билан бирга далаларда бўлади, бир неча хўжаликларни кўради.

“Курашчи йигит” очеркида “Биринчи кўришдаёқ Тешабой ака кишининг диққатини тортади. Ўткир кўзлари, чувак юзидаги маъноли табассум, сўзларидаги кескинлик, характерларидаги эпчиллиги уни севдиради. Сўзлашган сайин ундан ажралгингиз келмайди. У билан ҳар вақт суҳбатда бўлишни, ундан кўп нарсалар ўрганишни истайсиз...” деган сатрларни ўқийсиз.

Тақдир тақозоси Тешабой акани Ойбек билан бошқа учраштирмаган бўлса керак. Тешабой ака туман газетасида 1937 йилда босилган фельетонда “халқ душмани” деб эълон қилингач, уни қамашларини кутиб турмасдан яширинади. Ойбек ҳам ўша даврда таҳдидга тўла мураккаб шароитда яшаган. “Курашчи йигит” бирорта газета ёки журналда ёритилмади. Кейинчалик “Нишондорлар” китобига киритилган.

Мазкур очерк қаҳрамони Тешабой Матёқубов ҳам тазйиқлар остида 1937 йилдан 1944 йилгача яшириниб юради. У ҳақда Афғонистонга ёки Қашқарга ўтиб кетибди, деган гаплар тарқалади. Ваҳоланки, унинг андижонлик оғайнилари уни ўз уйларида сақлашади. Ишсиз ётишга тоқат қилолмайдиган Тешабой ака косиб оғайниларига ёрдам қилади. 1942 йилда вафот этган (уни асраб олган) косиб оғайниси Самсоқ (Саримсоқ) бува паспорти билан мардикорликка чиқади. Пахмоқ соқолли Тешабой акани ҳатто илгари билган одамлар ҳам таний олмас эди. Кўп ишни биладиган “Самсоқ бува”, яъни Тешабой ака кимгадир молхона, қўйхона қилиб, кимнингдир сабзи ўрасини қазиб, кимнингдир ерини чопиб, ўтинини ёриб беради. Ниҳоят, 1943 йил Андижоннинг Қорабўйра-Айшахоним даҳасидаги қолхозда сабзавот бригадасида ишлайди. 1944 йилда унинг аризасига биноан оқлайдилар. 1945 йил Катта тожик қишлоғидаги хароб колхозга раис этиб сайланади. Районда биринчи бўлиб пахта топшириш планини бажаради.

1946 йилда Тешабой ака Асака район деҳқонлар саркори эди, район қишлоқ хўжалигининг ҳамма соҳалари бўйича йиллик режаларини ошириб бажаради. 1947 йил якунларига бағишланган республика қурултойида Усмон Юсупов Тешабой акани орден билан тақдирлайди ва у билан узоқ суҳбатлашади.

Оқланганидан сўнг у 24 йил давомида эл хизматида бўлди, бир неча орден ва медаллар билан мукофотланди. Энг муҳими, Тешабой ака (Тешабой карнай лақаби бўлган) Асакада эътиборли киши бўлган, ҳамма уни ҳурмат қиларди.

Тешабой ака 94 йил умр кўрди. Асакадаги катта бир кўча, бир маҳалла ҳозир унинг табаррук номи билан аталади. Кишилар Тешабой отанинг қариндош-уруғлари, оғайнилари, невара-чевараларини “Тешабой Матёқубов” кўчаси ёхуд “Тешабой ота маҳалласи”дан ўтганда, албатта, унинг хотирасини ёдга олишади.

Буюк адибимиз Ойбекнинг “Курашчи йигит” очерки бундан роппа-роса 70 йил илгари ёзилган, дедик. Мана орадан шунча йиллар ўтди. Қанча сувлар оқиб кетди. Ойбек домла ва унинг асакалик қаҳрамони Тешабой Матёқубовлар орзу қилган кунлар келди. Бу ҳам мустақиллик шарофати. Бугун Тешабой ака ёки Ойбек домла ҳаёт бўлганларида мафтункор Асаканинг, бутун Ўзбекистонимизнинг бугунги қиёфасини кўриб, қувончдан юраклари тоғдек кўтарилган бўларди, албатта.

Тўлан ҚЎЗИБОЕВ,
журналист.

Учинчи дарё шайдоси

(Боши 1-бетда)

Қўшиқлар гоҳ вазмин, гоҳ шўх янграйди, ҳар бир айтимда олову оташ...

Ҳайдар ака ўғлининг исмини Отажон қўйди. Кечаю кундуз ўйлайди – Отажоннинг тўйига Отажон келса... Армоним қолмасди. Уйимизга қадам ранжида этса, қўлида тор, қанийди!

– Ниҳоят, ўғлимга тўй қиладиган бўлдим, - дейди у. – Юрагимга туйганман, тўйга Отажон ҳофизни айтаман, деб. Ичимда бироз қўрқув ҳам бор, мен бир оддий одамман, келармикан? Телефон қилаяпман, юрагим дукиллайди, сиз ўзи кимсиз деса, нима дейман?

У кишининг овози!.. Майин, ширин гапираркан. “Деновдан”, дейишим билан дўстларни сўради, “Исроилжон омонми?” деди. Жуда яқин дўстдай сўзлашаяпмиз. Ниҳоятда кўнгли очиқ эканда. Тўйни айтдим. Албатта бораман, дедилар. Чиқимидан сўз очдим. “Жондош, пулни ўйламанг, кўнгилни ўйланг. Йўл олис, бу ёқларга келиб овора бўлиб юрманг, бир катта режа белгилаяпмиз, шу аниқ бўлиши билан тўйингизнинг вақтини келишамиз” деб лутф қилди. Кейинроқ телефон қилсам, Туркияда сафарда эканлигини айтишди. Сўнг бетоб бўлганини эшитдим. Тўй қилдим. Келолмади... Тезроқ шифо топишини тиладим.

Ҳайдар аканинг юзлаб видео ва аудио кассеталари бор, ҳаммасида Отажоннинг қўшиқлари. Юрагида ҳам лиммо-лим шу қўшиқлар...

Ҳайдар ака ўша пайтларда кечган бир ҳолатни ҳеч унутолмайди. Негадир унинг хаёлига “Эй гўзал барно нигорим, танда дармоним ўзинг” деб бошланадиган шеър нақшланди. Қаерда эшитганини эслай олмади. Ўзича ўйлади: “Шуни Отажон ака қўшиқ қилиб айтса экан...” Аммо бу орзусини ҳеч кимга билдирмади. Уйида ҳам, йўлда ҳам пичирлаб, Отажон ака қўшиқларидан бирининг оҳангида хиргойи қилиб юрди. Ҳамма кассеталарни такрор-такрор кўриб, эшитиб чиқди. Отажон буни айтмаган. “Телефон қилиб илтимос қилсаммикан? Йўқ, ноқулай бўларов”. Икки йилча вақт ўтди. Радиода Отажоннинг янги қўшиқларидан бериб қолишди. Ҳайдар ака ҳайрон. Отажон Худойшукуров “Эй, гўзал барно нигорим, танда дармоним ўзинг” деб куйлаяпти. Шунчалар гўзал қўшиққи... Ҳайдар ака ўзининг кўнглини катта санъаткор қандай билганига, ўша мисраларни севиб қўшиқ қилганига ҳеч тушунолмади. Ҳамон ҳайрон. Бу холис ният Отажоннинг кўнглига қандай етиб борди экан ўшанда?..

Ҳайдар ака улкан санъаткорга кўп бор қойил қолган. Тўрткўл туманига борганида Отажоннинг аккардиончиси Шавкатжон унга бир воқеани айтиб берди:

– Самарқанддан ўтиб Жом деган жойга тўйга бордик. Тўй эгаси соддагина одам экан, бирам кўнгли очиқ, Отажон аканинг қўшиқларига жонини берадиган. Кеч бордик. Эртага тўй. Дам олаётгандик. Отажон ака хонанинг тепасидаги ёғоч ровларни кўриб, “Шавкат, тўйга кўп пули кетади. Яна бизни узоқдан чақирган. Шунинг ўрнига уйини тузатса бўлмасмикан?” деб қолди. Шунда мен “Устоз, сиз қўшиқларингизнинг ичидасиз, билмайсиз, одамлар сизнинг қўшиқларингизни ошиқ ошиқни соғингандай соғинади. Сизни эшитсалар, бир уй эмас, неча минг уй – неча минг кўнгил обод бўлади” дедим. Ажойиб ўтган тўйдан сўнг уй эгаси пул узатди. Устоз олмади. “Фарзандларингиз обод уйда яшасинлар... Уйга сарф қилинг” деди ҳофиз.

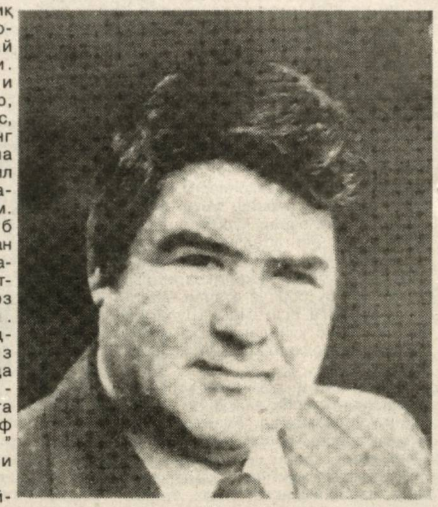

Эл суйган одамларнинг одамгарчилиги ҳам шундай унутилмас бўларкан. Ахир тўйларда унчамунча катта артистларнинг пулни ҳижжалаб санаб олганини, юз сўм кам чиқиб қолганда “Бутун бўлсин, камини тўлдиринг” деганларини эшитганман. Қўшиқдан узоғу пулга яқин санъаткорлар камми?!

Очиғи, мен Отажон аканинг қўшиқларини телевизорда кўраётганда қўлимни кўксимга қўяман. Унинг овози бетакрор. Шоир Омон Матжон шундай ёзади:

Бу нима? Кўринмас
қандайин оқим?
Ерданми, кўкданми
келар бу садо?!

Наҳот тупроғимда
кўзга ташланмай
Оқиб ётар улуғ
Учинчи дарё?

...Ҳофизнинг созандаларидан бири устоз ҳақида “Юраги тўхтагунча Оллоҳ овозини олмади. Баъзан суяб тўйга олиб борсак, анча беҳол бўлса-да, ёниб қўшиқ айтди” деганида Ҳайдар аканинг юраги лиммо-лим тўлиб кетди.

Отажон аканинг ўктам хонишлари Жайҳундай тошиб оқаётган қўшиқлар дарёси... Чиндан ҳам Отажон Худойшукуровнинг қўшиқлари учинчи дарё бўлиб эл қалбида мангу тўлқинланаверади.

Менгнор ОЛЛОМУРОДОВ

ХАБАР

“Сиҳат-саломатлик йили” юзасидан қабул қилинган давлат дастурида белгиланган вазифаларни амалга ошириш бўйича Қорақалпоғистонда ҳам ибратли ишлар қилинмоқда.

Қулайликлар яратилмоқда

Тахиатош шаҳри шифохонаси биноларини таъмирлаш учун кейинги йилда 9 миллион сўмлик маблағ ажратилган бўлса, жорий йилда бунга янада кўпроқ эътибор қаратилмоқда. Дастур бўйича шаҳар ҳокимлиги аниқ тадбирлар ишлаб чиқди. Соғлиқни сақлаш соҳасида моддий-техник базани мустаҳкамлаш ишлари давом эттирилмоқда. Хусусан, шаҳар шифохонасига туғруқхона мебеллари, рентген аппарати ва бошқа жиҳозлар келтирилди. Яқин вақт ичида 20 ўринга мўлжалланган сил касаллиги стационарини ишга тушириш кўзда тутилмоқда.

Шаҳардаги “Мостотряд” аҳоли пунктида ҳомийлар ёрдамида болалар спорт мажмуаси барпо этилди, спортнинг оғир атлетика тури учун мўлжалланган зал битиш арафасида турибди. Тез орада 5 минг ўринли стадионга эга спорт мажмуаси ва теннис корти иш бошлайди. Деярли барча маҳаллаларда спорт майдончалари қурилган. Шаҳар ҳокими совринни учун тез-тез футбол мусобақаси ўтказилиши анъанага айланган.

Қўнғирот туманида фаолият кўрсатаётган 1-спорт мактабини нафақат Қорақалпоғистонда, балки Ўзбекистон миқёсида ҳам билишади, десак муболаға бўлмайди. Чунки, бу ерда ўзига хос ажойиб бокс мактаби яратилган бўлиб, унда чиниқиб тарбияланаётган ёш боксчилар юртимиз бўйлаб ўтказилаётган кўплаб мусобақаларда фахрли ўринларни эгаллаб келишмоқда.

– Ўтган йили тумандаги “Кўкдарё” деҳқон-фермер хўжаликлари уюшмаси ҳудудида 500 ўринлик болалар спорт мажмуаси қурилиб, бўлимимиз тасарруфига берилди, – дейди биз билан суҳбатда Қўнғирот тумани халқ таълими бўлими мудири Максет Икметов. – Мажмуа спорт жиҳозлари билан таъминланган. “Кўкдарё” ҳудудидаги 1-мактабда таълим олаётган 588 ўқувчи, 55-мактабнинг 252 ўқувчиси бу ерга келиб, футбол, баскетбол, волейбол, югуриш ва бошқа спорт турлари билан шуғулланишади...

Ҳидоят АҲМЕДОВ

Халқаро турнир

Донецкда бокс бўйича ёшлар ўртасида “Донбас Кубоги” баҳслари бўлиб ўтди. Мазкур турнирда Россия, Украина, Ўзбекистон, Арманистон, Туркия, Молдавия ва Белорусдан келган ёш чарм қўлқоп усталари иштирок этишди.

Мансур Маҳмудов мураббийлигида жангларга киришган ҳамюртларимиз умумжамоа ҳисобида

иккинчи ўринни эгаллашди. Шахсий ҳисобда эса боксчиларимизда тўққиз нафари совриндорлар қаторидан жой олишди. Ёш боксчиларимиздан Орзубек Шоимов, Баҳодир Мамажонов ва Зокир Ортиқовлар ўз вазн тоифаларида олтин медалларни қўлга киритишган бўлса, Мрав Азарян, Олим Тошматов ва Алибек Қорабоевлар кумуш медаллар билан тақдирланишди.

Яна уч нафар ёш чарм қўлқоп усталаримиз Азамат Қулижонов, Абдулазиз Матазимов ва Аҳрор Миралимов бронза медалларга эгалик қилишди.

Чемпионат якунланди

Тошкентдаги “ЖАР” спорт-соғломлаштириш мажмуасида бадиий гимнастика бўйича Ўзбекистон чемпионати бўлиб ўтди.

Спорт усталари ўртасида ўтказилган қизиқарли баҳслар якунида пойтахтлик гимнастикачи Алеся Ашаева барча рақибларидан пухтароқ ҳозирлик кўрганлигини намойиш этиб, ғолибликни қўлга киритди.

Спорт усталигигига номзод гимнастикачилар беллашувларида 55 нафар ёш гимнастикачилар гиламга чиқишди. Бир-биридан ажойиб чиқишлар намойиши якунида ғолиблик Ңавоий вилояти вакиллари Ульяна Трофимова ва Жамила Раҳматоваларга насиб этди.

Абрамовичнинг умиди

Лондоннинг “Челси” клуби хўжайини Роман Абрамович жамоаси Англия чемпионатида ғолибликни қўлга киритганидан сўнг ОАВларига ўз фикрларини айтиб ўтди.

Чукотка губернатори сўзларига кўра, у “Челси”ни дунёнинг энг яхши клуби даражасига кўтаришга бор кучи билан ҳаракат қилмоқчи. Ушбу мавсумдаги чемпионлик эса бу йўлдаги илк совриндир. Бундан ташқари у жамоа учун янги футбол академияси ва машғулот ўтказиш учун база қуришни режалаштирмоқда. Бу билан “Челси” учун иқтидорли футболчилар авлодини тарбиялашни йўлга қўймоқчи. Бу йўлда унга “Челси” президенти Брюс Бак, ижрочи директор Питер Кеньон ва бош мураббий Жозе Моуриньиолар ёрдам беришини билдириб, “Челси” мухлислари энди чемпионликни 50 йилда эмас, балки тез-тез қарши олиш бахтига мушарраф бўлишларини айтиб ўтган.

Навбатдаги ғалаба

2001 йилдан буён профессионал боксда ўз омадини синаб кўраётган ҳамюртимиз Қаҳрамон Орзиқулов ўзининг навбатдаги жангини ўтказди.

Москвадаги “Крылья Советов” спорт мажмуасида рингга кўтарилган боксчимизга бу сафар белоруслик Марк Мелтерков билан “муштлашди”. Жангни устунлик билан бошлаган Қаҳрамон 2-раундаёқ рақибини нокаутга учратиб, соф ғалабани қўлга киритди. Профессионал рингларда 11-жангини ўтказган ҳамюртимиз ҳисобида тўққиз ғалаба, битта дурранг ва мағлубият бор.

Шумахер доғда қолмоқда

McLaren жамоасининг финляндиялик пойгачиси Кими Райкконен “Формула-1” мусобақаларининг Испания Гран-присида ғалаба қозонди. Райкконендан сўнг эса марра чизиғини Фернандо Алонсо (“Renault”) Ярно Трулли (“Toyota”)лар кесиб ўтишди.

Бу ушбу мавсумдаги фин пойгачисининг биринчи муваффақиятидир. Бундан олдинги пойгаларнинг Австралия Гран-присида Жанкарло Физикелли, Малайзия, Баҳрайн ва Сан Марино Гран-присиларида Фернандо Алонсо ғалаба қозонишганди.

“Формула-1” карраси еттинчи чемпиони Михаэл Шумахер эса ҳозирча бирорта пойгада ғалаба нашидасини сурмади. Умумий ҳисобда 44 очко жамғарган Фернандо Алонсо биринчи ўринни эгаллаб келаётган бўлса, Михаэл Шумахер бор йўғи 10 очко билан еттинчи поғонани банд этиб турибди.

Фазлиддин АБИЛОВ тайёрлади.

Газетамизнинг навбатдаги сони 13 май, жума куни чиқади.

Тинчликдан ўзга саодат йўқ

(Боши 1-бетда)

Ва, одамзоднинг англагани шу бўлдики, бир-бирини ўлдириб, қириб, бир-бирининг устидан зўравонлик қилиб, ҳеч қандай мақсад-муддаога етиб бўлмайди ҳамда босқинчиликнинг ҳеч бир кўринишини ёқлаб ва оқлаб ҳам бўлмайди. Бу тарихий сабоқ, айниқса, бизнинг асримизда зинҳор-базинҳор ҳеч кимнинг, ҳеч бир сиёсатдон, ҳеч қайси ҳарбийнинг ёдидан чиқмаслиги керак. Шундоғам Ер шари урушлардан чарчаган, зада бўлган, шундоғам Ер шарининг бағри уруш жароҳатларига лиммо-лим – ҳаёт пайдо бўлиб, одам қавми ер юзига оёқ қўйиб, қўли томга етгандан бери бир-бирига кун бермасликка ҳаракат қилади, бир-бирининг пайини қирқади...

Бу урушда Ўзбекистон юрти ҳам хонавайрон бўлгани, ўзбек халқи ҳам фожиа комида қолганини англаш мушкул эмас, деб ўйлаймиз. Тўғри, Ўзбекистонга душман танки бостириб кирмади, самолёти ҳам бомба ташламади. Бироқ, Ўзбекистоннинг ҳар бир хонадони уруш жабрини тортди – қоракўз, қорақош фарзандларини фронтга жўнатди. Ортда қолган халқ – болалар, қари-қартанг, аёллар, ногиронлар тиним билмади – топганини урушга жўнатди. Ўзбекистон фашизм устидан қозонилиши лозим бўлган ғалабага ўзининг муносиб ҳиссасини қўшди. Элимиз ўзи емади, топганини фронтга жўнатди. Урушнинг даҳшатли синовида мард турди, довдираб қолмади.

Ер юзида ҳеч бир халқни ёмонлаб бўлмайди. Халқда айб йўқ. Немис шоири Бертольд Брехт уруш ҳақида ёзиб: “Оддий халқ оч эди ғолибларда ҳам, оддий халқ оч эди мағлубларда ҳам...” деган эди. Агар уруш манзарасини чизиб бер дейишса, миллион-миллион нусхада Гитлер сувратини чизиб қўлига қурол ушлатиб қўйсак, кифоя. Халқ урушмайди – Гитлеризм, фашизм ғоялари урушади, дунёни ёвуз кучлар, ёвуз ғоялар безовта қилади. Бугун Иккинчи жаҳон уруши ҳақида шу нуқтаи назар билан баҳо берилаётгани бежиз эмас.

Тарих аччиқ сабоқ, тарих аччиқ ҳақиқат. Фашизм устидан қозонилган ғалабанинг 60 йиллиги жами тинчликка хайрихоҳ халқлар томонидан тантанали равишда нишонланмоқда. Ўзбекистон халқи ҳам бу санани тинчлик ва осойишталик тарафдори сифатида пешқадам бўлиб қарши олди.

Биз мақоламизнинг бошида Хотира майдони ҳақида бежиз сўз юритмадик. Умуминсоний ва эзгу ғояларни бошига тож қилган халқимиз тинч ва осуда ўтаётган ҳар бир кун учун, сокин осмонимиз учун, гуллаган еримиз учун, эртанги ёруғ кунларимиз учун ҳам мана шу майдоннинг тарбиявий, тарихий аҳамияти борлигини яхши англайди. Дастурхони атрофида, оиласи даврасида хотиржам ўтириб, хотиржам ишга борадиган, хотиржам ишдан қайтадиган ҳар бир одам учун - шу ёруғликдан ўзга саодат борми?

Уруш ўз номи билан уруш. У ҳаётни издан чиқаради. Тинчлик эса униб-ўсиш, улғайиш – Ҳаёт дегани. Мана шу ҳаётни асраб қолиш учун курашганлар ёди эса ҳеч қачон унутилмайди. Авлодларнинг ҳар бир бахтли лаҳзасида, шукронасида намоён бўлади, бу туйғу. Шундай экан, Тинчликдан ўзга саодат йўқ.

Кўчқор НОРҚОБИЛ

Бош муҳаррир **Ўткир РАҲМАТ**

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Саид АҲМАД, Озод ШАРОФИДДИНОВ, Ағитай АДИЛОВ, Комилжон МАМАЖОНОВ, Суннат САЙДАЛИЕВ, Ҳабиб ТЕМИРОВ, Ғафур ШЕРМУҲАММАД.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Агросаноат комплекси таркибидаги ҳамда шу тармоққа дахлдор вазирликлар ва идоралар

ТЕЛЕФОНЛАР: Хатлар ва жамоатчилик билан алоқалар бўлими – 136-58-83, 136-56-25, Котибият - 133-95-17, Реклама ва эълонлар - 133-44-43, 136-54-44, 133-28-04, Факс - 133-44-43, 133-40-87

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ: Қорақалпоғистон Республикаси – 8-361-58-512-17; Андижон – 8-374-22-234-08; Бухоро – 8-365-22-644-61; Жиззах – 8-372-22-648-72; Навоий – 8-436-22-60-525; Наманган - 8 – 369-41-234-23; Фарғона – 8-373-61-221-97; Самарқанд – 8-366-2-33-70-57; Сурхондарё – 8-376-46-526-61; Сирдарё – 8-367-37-23-813; Тошкент – 8-371-136-56-21; Хоразм – 8-362-22-623-50; Қашқадарё – 8-375-22-517-65.

Реклама ва эълонлар матни учун буюртмачи жавобгар

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй

Навбатчи: С.РАҲМОНОВ **Саҳифаловчилар:** А.ИСМОИЛОВ, Р. ЁДГОРОВ, А. САФОНОВ **Мусаҳҳиҳ:** М. АБДУСАМАТОВ

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2003 йил 20 ноябрда № 050 - рақам билан рўйхатдан ўтказилган.

Газета сешанба, пайшанба, жума кунлари чиқади

Буюртма Г-417, ҳажми 2 босма табоқ.

Офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2.

E-mail: kishlokhayoti@mail.ru

Босишга топшириш вақти: 21.00. Босишга топширилди: 21.00 Адади -12776

Газета таҳририятнинг ўзида компьютерда терилди ва саҳифаланди.

“Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди. Манзили: “Буюк Турон” кўчаси, 41-уй.

1 2 3 4 5